

Lovforslag nr. L 210. Fremsat den 29. marts 2006 af forsvarsministeren (Søren Gade)

Forslag

til

Lodslov¹⁾

Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Loven finder anvendelse på lodsning, der foretages

- 1) på dansk søterritorium eller
- 2) uden for dansk søterritorium, når enten lodsningen udøves på grundlag af et dansk lods-certifikat, eller lodsvirksomheden drives fra dansk område.

§ 2. Loven gælder ikke krigsskibe, troppe-transportskibe og udenlandske statskibe, jf. dog § 5, stk. 2.

Kapitel 2

Definitioner

§ 3. I denne lov forstås ved:

- 1) Gennemsejlingslodsning:
Lodsning, der ikke er højsølodsning eller regional-lodsning.
- 2) Højsøcertifikat:
Et lods-certifikat til højsølodsning udstedt af en myndighed, der ifølge anbefaling af FN's internationale søfartsorganisation (IMO) er kompetent hertil.
- 3) Højsølodsning:
Lodsning uden for et lands søterritorium.
- 4) Landbaseret lodsning:
Lodsning foretaget ved kommunikation fra land.
- 5) Lods:
En person, der af lodstilsynet er certificeret til at lodse.

6) Lodscertifikat:

Et af lodstilsynet udstedt bevis på, at indeha-
veren er legitimeret til at foretage nærmere
angivne lodsninger.

7) Lodsfrigtagelsesbevis:

Et bevis udstedt af lodstilsynet, der fritager
et skib for lodspligt, hvis lodsfrigtagelsesbe-
visets indehaver fører skibet, og hvis lodsfri-
tagelsesbeviset omfatter skibets type, kondi-
tion samt det farvand, som skibet sejler i.

8) Lodsning:

Rådgivning af skibets fører om navigering,
sejlads og manøvrering, uanset om rådgiv-
ningen gives om bord på skibet eller ved
kommunikation fra andet skib eller fra land.

9) Lodsningens område:

Det geografiske område, som en lods ifølge
sit lodscertifikat er legitimeret til at lodse i.

10) Privat lodseri:

Ethvert lodseri, der ikke er en del af det
statslige lodsvæsen.

11) Regional-lodsning:

Lodsning af en sejlads eller en del heraf,
som påbegyndes eller afsluttes i dansk havn,
uanset om der under sejladsen skiftes lods.

Kapitel 3

Anvendelse af lods

§ 4. I indre og ydre territorialfarvand er der
lodspligt for skibe, der

- 1) er lastede med olie eller har urensede last-
tanke, som ikke er sikrede med inaktiv luft,
- 2) er lastede med kemikalier,

¹⁾ Loven gennemfører Rådets direktiv 79/115/EØF af 21. december 1978 om højsølodsers lodsning af skibe i Nordsøen og i Den Engelske Kanal, EF-Tidende nr. L 033 af 08/02/1979, side 32.

- 3) er lastede med gasarter,
- 4) har mere end 5000 tons bunkersolie om bord, eller
- 5) er lastede med højradioaktivt materiale.

Stk. 2. Lodstilsynet fastsætter i overensstemmelse med internationale definitioner, hvad der forstås ved de i stk. 1 nævnte laster.

Stk. 3. Lodstilsynet fastsætter nærmere regler om fritagelse af visse skibe for lodspligt.

Stk. 4. Lodstilsynet fastsætter nærmere regler om fritagelse for lodspligt i visse farvande.

§ 5. Når hensyn til den offentlige sikkerhed, militære grunde, sejladssikkerheden, overholdelse af orden, forebyggelse af fare, hensyn til miljøet eller andre væsentlige offentlige interesser tilsiger det, kan lodstilsynet bestemme, at der er lodspligt.

Stk. 2. I særlige tilfælde kan forsvarsministeren lade lodspligten omfatte også de i § 2 nævnte danske skibe.

§ 6. Skibe, der i medfør af international ret har adgang til at sejle gennem farvandet uden at benytte lods, er ikke omfattet af en eventuel pligt i medfør af §§ 4 og 5.

§ 7. I dansk farvand må lodser kun gå om bord eller fra borde, enten når skibene ligger i havn, ved bådebro, på red eller lignende, eller ved de af forsvarsministeren godkendte lodspåsetningssteder, medmindre særlige forhold gør sig gældende.

§ 8. I forbindelse med lodsning har lodsen pligt til uden beregning at medtage og sidemandsoplære én lodsaspirant eller at medtage én anden lods til vedligeholdelse af dennes kendskab til farvandet, uanset om lodsaspiranten eller den anden lods måtte komme fra et konkurrerende lodseri.

Stk. 2. Lodsen har endvidere pligt til at deltage i prøveafleggelse for lodsaspiranter eller andre lodser, som lodsen har haft med på lodsning.

Stk. 3. Lodstilsynet kan fastsætte regler vedrørende stk. 1 og 2, herunder om vilkår for medtagelse af anden lods eller lodsaspirant, varsel samt dækning af udgifter og tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med afholdelse af egnethedsprøver.

§ 9. Lodstilsynet fastsætter regler om informationsudveksling mellem skibets fører og lodsen

om relevante forhold samt bespisning og indkvartering af lodsen.

§ 10. Forsvarsministeren kan pålægge havne, skibsmæglere og andre med tilknytning til skibsfarterhvervet at medvirke til øget anvendelse af lods. Ministeren kan herunder bestemme, at de pågældende skal orientere skibe om regler og anbefalinger og skal fremsende indberetninger om skibenes anvendelse af lods.

Kapitel 4

Tilladelse til lodsning

§ 11. Lodsning må kun foretages af personer, der er i besiddelse af et gyldigt lodscertifikat, der er udstedt af lodstilsynet.

Stk. 2. Lodsning må kun foretages i det omfang, som lodscertifikatet dækker.

Stk. 3. Det er forbudt at betegne sig som lods, medmindre man er i besiddelse af gyldigt lodscertifikat.

§ 12. Lodstilsynet meddeler efter ansøgning lodscertifikat, hvis ansøgeren

- 1) er uddannet på et niveau, så ansøgeren må føre skibe uanset disses størrelse,
- 2) har flerårig erfaring som skibsfører eller overstyrmand fra relevant sejlads,
- 3) er helbredsmæssigt egnet,
- 4) har særlig indsigt og erfaring i lodsningssområdet,
- 5) har gennemført såvel teoretisk uddannelse som sidemandsoplæring,
- 6) har gennemført uddannelse i lodsning ved særlige manøvrer,
- 7) har bestået en fastsat egnethedsprøve,
- 8) er tilknyttet et lodseri og
- 9) er uden betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 50.000 kr. og derover.

Stk. 2. Lodstilsynet fastsætter nærmere regler om ovenstående krav samt om eventuelle, supplerende, nødvendige krav.

Stk. 3. I særlige tilfælde kan lodstilsynet dispensere fra den i stk. 1, nr. 1, nævnte betingelse. Der kan dog aldrig udstedes lodscertifikat til lodsning af skibe, som lodsen ikke selv er uddannet til at føre.

Stk. 4. Indehaveren af et højsøcertifikat, udstedt af en udenlandsk myndighed, kan få ombyttet certifikatet med et tilsvarende dansk certifikat.

Stk. 5. Indehaveren af et lodscertifikat skal indlevere certifikatet til lodstilsynet, når indehaveren ikke længere opfylder betingelserne for at kunne få udstedt certifikatet.

§ 13. Det er forbudt andre end lodser, tilknyttet det statslige lodsvæsen, at foretage gennemsejlingslodsninger.

Stk. 2. Det er forbudt at formidle andre personer til lodsning af skibe under gennemsejling end de i stk. 1 nævnte lodser.

Stk. 3. Det er forbudt at formidle andre personer til højsølodninger end lodser, der er i besiddelse af et højsølodscertifikat, udstedt af en kyststat til det pågældende farvand i overensstemmelse med anbefalingerne fra FN's internationale søfartsorganisation (IMO).

Kapitel 5

Lodsfritagelse

§ 14. Navigatører, der har indgående kendskab til såvel farvandsområdet som skib eller skibstype, kan af lodstilsynet få udstedt et lodsfritagelsesbevis, som giver adgang til at føre skib uden at benytte lods, selv om der er lodspligt.

Stk. 2. Lodsfritagelsesbeviset udstedes for en begrænset periode og kan kun fornys efter lodstilsynets nærmere bestemmelse.

Stk. 3. Lodstilsynet fastsætter nærmere regler for opnåelse af lodsfritagelsesbevis, herunder om krav, dokumentation for erfaring og aflægelse af prøve.

Stk. 4. Indehaveren af et lodsfritagelsesbevis skal indlevere fritagelsesbeviset til lodstilsynet, når indehaveren ikke længere opfylder betingelserne for at kunne få udstedt beviset.

Kapitel 6

Landbaseret lodsning

§ 15. Farvandsdirektøren fastsætter nærmere regler for forsøg med og eventuel etablering af landbaseret lodsning.

Kapitel 7

Lodseres pligter udover lodsning

§ 16. Lodser skal informere skibe om forhold, som har betydning for sejladsikkerhed, miljø eller andre samfundsmæssige hensyn.

Stk. 2. Lodser skal indberette til relevant myndighed observerede forhold, som har betydning

for sejladsikkerhed, miljø eller andre samfundsmæssige hensyn.

Stk. 3. Lodstilsynet fastsætter nærmere regler om lodseres pligter i henhold til stk. 1 og 2.

Kapitel 8

Arbejds miljø under lodsning

§ 17. Lodstilsynet kan fastsætte regler om skærpede arbejds miljø- og hviletidsregler mv., som arbejdets særlige forhold tilsiger.

Stk. 2. Lodstilsynet kan fastsætte regler om, at selvstændige lodser skal følge de for ansatte lodser gældende regler om arbejds miljø mv.

Stk. 3. Lodstilsynet fastsætter regler om kontrolforanstaltninger vedrørende arbejds miljø, hviletid mv.

Kapitel 9

Lodserier

§ 18. Lodserierne skal være hjemmehørende i et EU-/EØS-land.

§ 19. Det statslige lodsvæsen er inden for et fastsat varsel forpligtet til at stille lods til rådighed for skibe, som måtte ønske det, eller som er omfattet af lodspligt.

Stk. 2. Området, hvori det statslige lodsvæsen er forpligtet til at stille lods til rådighed, er det danske søterritorium og den danske eksklusive økonomiske zone, samt uden for disse i andre kyststaters eksklusive økonomiske zoner i Den Engelske Kanal, Nordsøen, Skagerrak, Kattegat og Østersøen.

Stk. 3. Forsvarsministeren fastsætter de i stk. 1 nævnte varsler samt nærmere regler om, hvordan lods bestilles.

Stk. 4. Forsvarsministeren kan fastsætte maksimale takster for enhver form for lodsning, udøvet af det statslige lodsvæsen.

Stk. 5. Det statslige lodsvæsen kan indgå samarbejdsaftaler med private om opfyldelse af den i stk. 1 nævnte pligt.

§ 20. Det statslige lodsvæsen videresender mod betaling bestillinger om lods, som er adresseret til private lodserier.

Stk. 2. Det statslige lodsvæsen vil mod betaling kunne transportere private lodser til og fra skibe.

Stk. 3. Det er frivilligt for det statslige lodsvæsen, om det vil levere den i stk. 2 nævnte ydelse.

Det er frivilligt for private lodserier, om de vil benytte de i stk. 1 og 2 nævnte ydelser.

§ 21. For lodser i det statslige lodsvæsen skal løn- og ansættelsesvilkår følge de af finansministeren aftalte eller fastsatte bestemmelser, herunder vedrørende pensionsforhold.

§ 22. Lodser i det statslige lodsvæsen må ikke samtidig arbejde som lods i et privat lodseri.

Kapitel 10

Økonomi

§ 23. Lodserierne skal uanset organisationsform føre regnskab over deres virksomhed og de enkelte lodsninger.

Stk. 2. Regnskaberne skal revideres af en statsautoriseret revisor eller en registreret revisor. For det statslige lodsvæsen foretages revisionen dog af Rigsrevisionen.

Stk. 3. Lodstilsynet fastsætter krav til regnskabernes indhold samt om regnskabernes indsendelse til lodstilsynet.

Kapitel 11

Registrering, tilsyn mv.

§ 24. Lodstilsynet fører tilsyn med lodsning, lodser og lodserier.

Stk. 2. Lodstilsynet fører et register over de virksomheder, som udøver lodsvirksomhed her i landet.

Stk. 3. Før registrering er sket i henhold til stk. 2, må lodsvirksomhed ikke udøves.

Stk. 4. En virksomhed har krav på registrering som lodseri, hvis virksomheden

- 1) opfylder den i § 18 nævnte betingelse,
- 2) har tegnet forsikring i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i medfør af stk. 6,
- 3) ikke har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 50.000 kr. og derover, jf. dog stk. 5.

Stk. 5. Hvis direktøren og alle bestyrelsesmedlemmerne i et lodseri, drevet i selskabsform mv., ikke opfylder den i § 12, stk. 1, nr. 9, nævnte betingelse, skal optagelse i det af lodstilsynet førte register nægtes.

Stk. 6. Lodstilsynet fastsætter nærmere regler for lodseriernes virksomhed, herunder pligt til at holde lodserne forsikrede, udformning af regnskaber, egenkontrol, bestilte eller gennemførte

lodsninger og pligt til løbende at give oplysninger til tilsynet mv., herunder indsendelsesform.

§ 25. Medarbejdere ved tilsynet må ikke have interesser i lodserier, der udfører regionalloidsninger, eller i disses virksomhed.

Stk. 2. Nærtstående personer til medarbejdere ved tilsynet skal orientere den pågældende medarbejder om interesser i lodserierne eller disses virksomhed. Orienteringen skal gives inden én uge efter, at interesseforholdet er opstået. Medarbejderen videregiver orienteringen til lodstilsynet inden én uge efter, at vedkommende selv har modtaget orienteringen.

Stk. 3. Ved nærtstående personer til en medarbejder forstås følgende fysiske og juridiske personer med relation til den i stk. 1 nævnte personkreds:

- 1) Ægtefælle eller samlever.
- 2) Mindreårige børn, hvor den i stk. 1 nævnte person er indehaver af forældremyndigheden.
- 3) Andre slægtninge, der i en periode på mindst 1 år har tilhørt den i stk. 1 nævnte persons husstand.
- 4) Juridiske personer, såfremt
  - a) en fysisk person omfattet af stk. 1 eller af nr. 1-3 har det ledelsesmæssige ansvar i den juridiske person,
  - b) fysiske personer omfattet af stk. 1 eller af nr. 1-3 alene eller tilsammen besidder flertallet af stemmerettigheder i selskabet, har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af selskabets bestyrelsesmedlemmer, har ret til at udøve en bestemmende indflydelse over selskabet på grundlag af vedtægterne eller aftale med dette i øvrigt, på grundlag af aftale med aktionærer råder over flertallet af stemmerettighederne i selskabet, eller kan udøve bestemmende indflydelse over selskabet og besidder mere end en tredjedel af stemmerettighederne,
  - c) den juridiske person er etableret med henblik på at tilgodese økonomiske interesser hos en fysisk person omfattet af stk. 2 eller af nr. 1-3 eller
  - d) den juridiske person i øvrigt har økonomiske interesser, der er væsentligt sammenfaldende med de økonomiske interesser hos en fysisk person omfattet af stk. 1 eller af nr. 1-3.

§ 26. Lodstilsynet fastsætter takster for brugerbetaling for tilsyn, afholdelse af egnethedsprøver, udstedelse af certifikater, fritagelsesbeviser, fornyelser, mv.

Kapitel 12

Inddragelse af lodscertifikater og lodsfritagelsesbeviser mv.

§ 27. Lodstilsynet kan inddrage et lodscertifikat eller et lodsfritagelsesbevis og slette en registrering som lodseri i registret, hvis betingelserne i loven for opnåelse af lodscertifikat, lodsfritagelsesbevis eller registrering ikke længere er opfyldt.

Stk. 2. Et lodscertifikat kan dog ikke inddrages i medfør af stk. 1, hvis det alene er betingelsen i § 12, stk. 1, nr. 9, der ikke længere er opfyldt, jf. § 29, stk. 1.

Stk. 3. Et lodseri kan dog ikke slettes fra registret i medfør af stk. 1, hvis det alene er betingelsen i § 24, stk. 4, nr. 3, der ikke længere er opfyldt, jf. § 31, stk. 2 og 3.

§ 28. Et lodscertifikat eller et lodsfritagelsesbevis kan inddrages, hvis

- 1) indehaveren har gjort sig skyldig i overtrædelse af vilkår for lodscertifikat eller lodsfritagelsesbevis, af bestemmelser i loven eller af bestemmelser udstedt i medfør af loven, eller
- 2) der i øvrigt er forhold, som gør det betænkeligt, at indehaveren vedbliver at lodse eller at være fritaget for at benytte lods.

Stk. 2. Afgørelse i sager om frakendelse efter stk. 1, nr. 1, træffes af domstolene. Afgørelse i sager om tilbagekaldelse efter stk. 1, nr. 2, træffes af lodstilsynet, og afgørelsen kan af indehaveren kræves indbragt for domstolene. Lodstilsynets afgørelse skal indeholde oplysning om adgangen til at begære domstolsprøvelse og om fristen herfor.

Stk. 3. Indehaverens begæring om indbringelse for domstolene skal være modtaget hos lodstilsynet senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt indehaveren. Lodstilsynet oversender sagen til den stedlige politimester, der indbringer sagen for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 81.

Stk. 4. Anmodning om sagsanlæg har ikke opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling skal have adgang til at udøve sit er-

hverv som lods eller være fritaget for at benytte lods. Ankes en dom, hvorved en tilbagekaldelse ikke findes lovlig, kan den ret, der har afsagt dommen, eller den ret, hvortil den er indbragt, bestemme, at den pågældende under ankesagen ikke må udøve sit erhverv som lods eller være fritaget for at benytte lods.

§ 29. Et lodscertifikat kan inddrages af lodstilsynet, hvis indehaveren har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 100.000 kr. og derover. Certifikatet kan fratages for et tidsrum af 1 til 5 år eller indtil videre. Afgørelsen skal indeholde oplysning om adgangen til domstolsprøvelse og fristen herfor.

Stk. 2. En afgørelse efter stk. 1 kan af den, afgørelsen vedrører, forlanges indbragt for domstolene. Anmodning herom skal være modtaget hos lodstilsynet senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Lodstilsynet anlægger sag mod den pågældende i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 3. En afgørelse efter stk. 1 kan til enhver tid efter ansøgning ophæves af lodstilsynet. Hvis en ansøgning herom afslås, kan ansøgeren forlange afgørelsen prøvet ved domstolene, hvis fratagelsen er sket indtil videre, og der er forløbet mindst 5 år efter fratagelsen og mindst 2 år efter, at ophævelsen senest er nægtet ved dom.

§ 30. Et lodseri kan slettes fra registret, hvis

- 1) lodseriet har gjort sig skyldig i overtrædelse af vilkår for registrering, af bestemmelser i loven eller af bestemmelser udstedt i medfør af loven, eller
- 2) det har tilsidesat § 13, stk. 2, eller har undladt at efterleve bestemmelser udstedt i medfør af § 15, § 17, stk. 3, og § 24, stk. 6.

Stk. 2. Afgørelse i sager om sletning fra registret efter stk. 1, nr. 1, træffes af domstolene. Afgørelse i sager om sletning fra registret efter stk. 1, nr. 2, træffes af lodstilsynet; og afgørelsen kan af lodseriet kræves indbragt for domstolene. Lodstilsynets afgørelse skal indeholde oplysning om adgangen til at begære domstolsprøvelse og om fristen herfor.

Stk. 3. Lodseriets begæring om indbringelse for domstolene skal være modtaget hos lodstilsynet senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt indehaveren. Lodstilsynet oversender sagen til den stedlige politimester, der indbringer sa-

gen for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 81.

Stk. 4. Anmodning om sagsanlæg har ikke opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at lodseriet skal have adgang til at udøve lodsvirksomhed under sagens behandling.

§ 31. Et lodseri, der ikke længere har lodser i sin tjeneste, slettes fra registret.

Stk. 2. Et lodseri, som indehaveren hæfter personligt for, kan slettes fra registret, hvis lodseriet eller indehaveren har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 100.000 kr. og derover.

Stk. 3. Et lodseri, der drives i selskabsform, kan slettes fra registret, hvis én eller flere af direktørerne eller bestyrelsesmedlemmerne i selskabet har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 100.000 kr. og derover.

Stk. 4. Er fratagelse sket efter stk. 2 eller 3, finder § 29, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse.

§ 32. Såfremt det skønnes at indebære en væsentlig risiko for sejladssikkerheden at lade indehaveren af et lodscertifikat eller lodsfritagelsesbevis eller at lade et lodseri fortsætte sin virksomhed, kan lodstilsynet træffe afgørelse om midlertidig inddragelse i de i § 28, stk. 1, nr. 1, nævnte tilfælde, eller om midlertidig sletning i de i § 30, stk. 1, nr. 1, nævnte tilfælde, indtil domstolen har truffet afgørelse.

Kapitel 13

Delegation

§ 33. Forsvarsministeren kan efter denne lov delegere sine beføjelser eller dele heraf til farvandsdirektøren i det omfang, dette ikke er uforeneligt med Farvandsvæsenets interesser i den konkurrenceudsatte del af virksomheden.

Kapitel 14

Straf

§ 34. Med bøde eller fængsel indtil 1 år straffes den, der overtræder § 4, stk. 1, §§ 7, 8 og 11, § 12, stk. 5, § 13, § 14, stk. 4, § 22, § 23, stk. 1 og 3, § 24, stk. 3, og § 25, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Såvel skibets fører som skibets reder straffes, hvis certificeret lods ikke anvendes i de i § 4, stk. 1, nævnte tilfælde.

Stk. 3. Den ansvarlige leder af en havn straffes, hvis havnen modtager skibe, der ikke har benyttet certificeret lods i de i § 4, stk. 1, nævnte tilfælde.

Stk. 4. I forskrifter, der udfærdiges efter loven, kan der fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 1 år for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

Stk. 5. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 15

Ikrafttræden og overgangsbestemmelser mv.

§ 35. Loven træder i kraft den 1. december 2006.

Stk. 2. Lodslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 529 af 4. august 1989, ophæves.

§ 36. Regler, der er fastsat i medfør af lodslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 529 af 4. august 1989, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller ændres af regler, der fastsættes i medfør af denne lov.

§ 37. Lodser, der er ansat i det statslige lodsvæsen før 1. december 2006, bevarer deres hidtidige løn- og ansættelsesvilkår, herunder pensionsforhold, indtil nye vilkår er fastsat i medfør af § 21.

Stk. 2. Lodser, der ansættes mellem 1. december 2006 og det tidspunkt, hvor der i medfør af § 21 fastsættes nye vilkår, er fra ansættelsen og indtil tidspunktet for de nye vilkårs fastsættelse ansat på de samme betingelser, herunder pensionsforhold, som lodser ansat før 1. december 2006.

§ 38. I lov om sikkerhed til søs, jf. lovbekendtgørelse nr. 627 af 26. juli 2002, som ændret senest ved lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 6, nr. 3, ophæves.

Nr. 7-10 bliver herefter nr. 6-9.

§ 39. Regler, der er fastsat i medfør af § 6, nr. 3, i lov om sikkerhed til søs, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller ændres af regler, der fastsættes i medfør af denne lov.

§ 40. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at modernisere lodslovgivningen, således at der skabes mulighed for at effektivisere lodsvæsenet i overensstemmelse med den generelle udvikling i samfundet og til gavn for sejladssikkerheden.

Den gældende lodslov er fra 1979 med enkelte ændringer i 1989; og loven må på en række områder anses for ikke længere at være tidssvarende.

Et af hovedelementerne i moderniseringen vil være at konkurrenceudsætte dele af lodsvæsenet og de nuværende havnelodserier samt at åbne mulighed for yderligere liberalisering. I denne forbindelse opdeles lodsningerne i regionale lodsninger, som er alle lodsninger til eller fra en dansk havn, og gennemsejlingslodsning, som er lodsninger, hvor skibet ikke anløber en dansk havn, det vil sige fortrinsvis lodsninger, der er omfattet af det særlige strædere regime. Af hensyn til sejladssikkerheden vil det statslige lodsvæsen have forsyningspligt med lodser.

Det er hensigten, at følge udviklingen på regional-lodsningens område for at drage erfaringer heraf. Disse erfaringer skal sammen med en vurdering af de internationale forpligtelser, herunder det særlige strædere regime (Københavnstraktaten) og EU-lovgivningen, danne grundlag for en senere beslutning om yderligere liberalisering.

Det er forventningen, at moderniseringen generelt set vil medføre lavere lodstakster, da lavere lodstakster – foruden at være til gavn for søfartserhvervet – vil være et bidrag til forøgelse af sejladssikkerheden.

Sejladssikkerheden anses for det vigtigste forhold, der skal tages hensyn til ved lovgivning inden for lodsområdet. Derfor indeholder forslaget en pligt for lodsvæsenet til at sørge for, at der tilbydes lods overalt i danske farvande.

I forbindelse med lovens gennemførelse vil Forsvarsministeriet adskille tilsynet med lodsvirksomhed fra driften af det statslige lodsvæsen. Tilsynet vil blive henlagt under Forsvarskommandoen, så længe der vil

kunne opstå interessekonflikter mellem Farvandsvæsenet og private virksomheder vedrørende den konkurrenceudsatte virksomhed.

Endvidere indeholder lovforslaget mulighed for, at såvel private som lodsvæsenet kan gøre forsøg med landbaseret lodsning i overensstemmelse med den forventede teknologiske udvikling og inden for rammer, som fastsættes af farvandsdirektøren.

Forsvarsministeriet har endeligt i sinde at iværksætte en undersøgelse af markedsforhold mv. inden for lodsområdet for at kunne vurdere, om der er grundlag for at fremsætte lovforslag om omdannelse af det statslige lodsvæsen til aktieselskab med henblik på en privatisering.

2. Lovforslagets baggrund

2.1 Lodsvæsenets udvikling

Ved forordning af 27. marts 1831 angående lodsvæsenet i Danmark og reglement af samme dato gennemførtes den første samlede lovgivning om lodsvæsenet, som indtil da havde været reguleret af en række spredte bestemmelser. På mange områder var der dog tale om, at forordningen videreførte hidtidigt gældende regler.

Ved sundtoldens ophævelse i 1857 har Danmark forpligtet sig til vedblivende at føre tilsyn med lodstjenesten. Endvidere skal det være frivilligt for skibsførerne at benytte lods i Kattegat, Øresund og bæltterne. Lodstaksterne skal være moderate; og danske og udenlandske skibe skal betale samme takst.

Ved lovgivning i 1879, 1912 og 1916 lagdes lodsvæsenet under en fælles ledelse, ligesom der blev indført en mere ligelig fordeling af lodsindtægter. I øvrigt videreførtes i betydeligt omfang bestemmelser fra tidligere forordninger og love.

Ved lov nr. 201 af 11. juli 1954 gennemførtes – i forbindelse med oprettelse af Lodsreguleringsfonden – en opdeling af de danske statslodserier i to kategorier. Bortset herfra blev lodsvæsenets struktur i det væsentligste opretholdt uændret.

På grund af tilgang af nye lodserier og forøgede udgifter til fartøjsanskaffelser mv. blev Lodsreguleringsfondens økonomi i årene efter 1975 imidlertid stærkt forringet. For at bevare lodsvæsenet som selvfinansierende er det derfor ved den gældende lodslov, lov nr. 116 af 21. marts 1979, bestemt, at samtlige lodserier skal være tilsluttet Lodsreguleringsfonden. Det blev endvidere besluttet, at alle lodserier skulle indbetale samme procentvise afgift af deres indtægter til Lodsreguleringsfonden. Afgiften kunne maksimalt udgøre 80 % af lodsbetalingen. De beregninger, der var foretaget i forbindelse med lovens gennemførelse, viste, at det ville være muligt at gøre lodsvæsenet selvfinansierende inden for disse rammer. Udviklingen viste imidlertid, at dette ikke var muligt; og derfor blev lodsloven ændret ved lov nr. 367 af 7. juni 1989, således at hele betalingen tilfalder Lodsreguleringsfonden, der herefter stiller materiel til rådighed for lodserierne, samt afholder lønudgifter og andre udgifter. Lodserne er herefter blevet anset for at være statsansatte lønmodtagere.

Ved lovændringen i 1989 er der endvidere af hensyn til miljøet indført lodspligt for skibe med farlige laster, der ikke er under gennemsejling.

Den gældende lodslov af 1979 med ændringer fra 1989 er nærmere beskrevet nedenfor under punkt 3.1 Lodslov.

2.2 Konkurrencerådets anbefaling

I sommeren 2002 indledte Konkurrencestyrelsen på eget initiativ en undersøgelse af lodsvæsenet. Som følge af undersøgelsen leverede Konkurrencestyrelsen i efteråret 2003 et notat over undersøgelsen til Konkurrencerådet. På baggrund heraf har Konkurrencerådet den 26. november 2003 blandt andet udtalt:

- Konkurrencerådet foreslår ... en konkurrenceudsætning af lodsvæsenet i overensstemmelse med følgende forslag. ...
- Rådet foreslår i medfør af konkurrencelovens § 2, stk. 5, at lodsloven ændres, således at lodsvæsenets og de autoriserede havnelodisers eneret til at lodse skibe i dansk territorialfarvand og danske skibe mellem dele af dansk territorialfarvand og fra dansk territorialfarvand og til Østersøen og Nordsøen, jf. lodslovens § 7, stk. 1 og 2, ophæves. Det skal i den forbindelse præciseres, at skibe både skal kunne rekvirere lods hos lodsvæsenet eller hos konkurrerende udbydere, der opfylder lovens uddannelseskra­v og krav til udøvelse af lodsvirksomhed.
- Rådet foreslår desuden, at der oprettes en tillægsuddannelse til på åbne, gennemsigtige og ikke-

diskriminerende vilkår at uddanne sig som lods. Alle lodser skal påtage sig sidemandsoplæring, eventuelt mod betaling, og uddannelsen skal være tilgængelig for alle ansøgere, der i øvrigt opfylder de fastsatte uddannelsesmæssige krav til at blive lods.

- Rådet foreslår, at der fastsættes åbne, gennemsigtige og ikke diskriminerende krav for etablering af lodsvirksomhed.
- Rådet foreslår, at forsyningspligten i lodsloven bliver præciseret. Rådet foreslår, at lodsvæsenet fortsat pålægges forsyningspligten i alle danske farvande.
- Rådet foreslår endvidere, at lodslovens § 9, ændres, således at de faste takster for lodsninger ændres til en maksimaltakst for lodsninger, som skal gælde for alle aktører inkl. lodsvæsenet.
- Rådet foreslår, at lodsvæsenet pålægges at udbyde konkrete lodsninger, som lodsvæsenet vurderer, vil være underskudsgivende ved maksimaltaksten, på en dertil indrettet portal. Hvis ingen andre aktører ønsker at udføre den pågældende lodsnings til maksimaltaksten eller derunder, skal lodsvæsenet udføre lodsnings.
- Rådet foreslår, at lodsvæsenet kompenseres for opretholdelsen af forsyningspligten, hvis maksimaltaksten ikke dækker omkostningerne ved opretholdelsen af forsyningspligten.
- Rådet foreslår samtidig, at der åbnes mulighed i lovgivningen for, at det konkret kan besluttes at pålægge en anden udbyder forsyningspligten i et afgrænset område, for eksempel gennem udbud, hvis lodsvæsenet ikke kan opretholde kompetencen i det givne område. Rådet foreslår, at vedkommende udbyder i så fald skal overtage lodsvæsenets pligter og rettigheder i det pågældende farvand.
- Rådet foreslår, at der oprettes en lods­fond, som skal udbetale kompensation til lodsvæsenet (eller den aktør, der måtte være pålagt forsyningspligt) efter nærmere angivne retningslinjer til dækning af ekstraudgifter ved udførelse af underskudsgivende lodsninger.
- Rådet foreslår, at alle lodser, autoriseret i Danmark, får pligt til at indbetale en nærmere fastsat procentdel af enhver lodsnings til den nyoprettede lods­fond til dækning af udgifter til opretholdelse af forsyningspligten.
- Rådet forudsætter, at den til enhver tid relevante tilsynsmyndighed på lodsområdet, som skal administrere den relevante lovgivning, bliver ansvarlig myndighed for uddannelse af lodser, ud-

færdiger krav og giver tilladelser til at drive lodsvirksomhed samt varetager administrationen af den nyoprettede lodsfond.

Den 30. marts 2004 svarede forsvarsministeren – efter at have drøftet spørgsmålet med økonomi- og erhvervsministeren – blandt andet:

»Jeg finder en delvis konkurrenceudsætning af lodsvæsenet mulig. Forudsætningen herfor er imidlertid, at følgende tre overordnede målsætninger for lodsvæsenet opfyldes:

- Forsyningssikkerhed
- Selvfinansiering
- Kvalitet

Jeg finder det tvivlsomt, om den af Konkurrencerådet foreslåede model med en fond til dækning af underskudsgivende lodsnings vil kunne opfylde disse tre forudsætninger. ...

Mine embedsmænd har i det forløbne kvartal gennemført en række drøftelser med embedsmænd fra Økonomi- og Erhvervsministeriet. Der var enighed om, at der i forbindelse med en konkurrenceudsætning af lodsvæsenet ikke må være tvivl om, at de tre overordnede betingelser for lodsvæsenets virke er opfyldt.

...

Det er ... min hensigt, at der i umiddelbar forlængelse af dette svar til Konkurrencerådet igangsættes et lovforberedende arbejde, der dels skal fortsætte analyserne af mulighederne for at konkurrenceudsætte ... områder under Lodsvæsenet under iagttagelse af de tre overordnede målsætninger, dels skal forberede de konkrete ændringer af lodsloven med henblik på at konkurrenceudsætte de gennemsejlingslodsnings, der ikke er omfattet af IMO's (Den Internationale Søfartsorganisation under FN) anbefalinger, samt de områder, der under det lovforberedende arbejde træffes beslutning om peges på, kan konkurrenceudsættes. Resultaterne af det næsten afsluttede arbejde i det af regeringen under Forsvarsministeriet nedsatte udvalg om øget anvendelse af lodser samt styrket overvågning af sejladsikkerheden kan inddrages i dette arbejde. Det lovforberedende arbejde skal afsluttes inden udgangen af 2004 med henblik på, at jeg primo 2005 (folketingssamlingen 2004-2005) kan fremsætte forslag til de nødvendige lovændringer, herunder ændringer af andre dele af lodsloven, som jeg også finder behov for at revidere. Det tilstræbes, at lovændringen vil kunne have virkning fra senest den 1. januar 2006.

...

I forbindelse med konkurrenceudsætningen er det forudsat, at Farvandsvæsenet vil skulle forestå bl.a.

tilsyn for og kontrol med det samlede lodserhverv, herunder den nødvendige kontrol med, at de private lodser opfylder de betingelser og regelsæt, der opstilles. Lodsvæsenet vil endvidere skulle varetage uddannelsen af nye lodser uden betaling.

Afslutningsvis skal jeg for god ordens skyld oplyse, at jeg også finder det hensigtsmæssigt at foreslå en evaluering af lodsloven senest tre år efter dens ikrafttræden med henblik på at vurdere erfaringerne af konkurrenceudsætningen og mulighederne for at konkurrenceudsætte yderligere områder.«

2.3 Lodslovsudvalget

Som en opfølgning på forsvarsministerens svar til Konkurrencerådet udstedte han den 16. august 2004 et kommissorium for et lodslovsudvalg. Af kommissoriets fremgår blandt andet:

»... Til udarbejdelse af forslag til ændring af lodsloven m.v. nedsættes et lovforberedende udvalg. ...

Udvalget skal udarbejde forslag til ændringer af lodsloven eller en helt ny lodslov, og bl.a. følgende forhold bør indgå i udvalgets overvejelser:

- Definitioner (lodsning, lodsvirksomhed mv.)
- Principper, herunder forsyningssikkerhed, kvalitet samt selvfinansiering og udgiftsneutralitet for staten
- Myndighedsansvar og -opgaver (herunder indberetningspligter)
- Myndighedskrav til udøvelse af lodsning og lodsvirksomhed
- Bestemmelser vedrørende lodspligt
- Uddannelses- og kvalifikationskrav til lodser
- Ansættelses- og pensionsforhold mv. for lodser i det statslige lodsvæsen
- Liberalisering af lodsning og lodsvirksomhed og konkurrence, herunder forhold til udenlandske lodser
- Andre former for lodsning
- Et eventuelt rådgivende forum
- Straffe- og erstatningsbestemmelser

...«

Den 20. december 2004 afleverede Lodslovsudvalget en betænkning til forsvarsministeren, hvori udvalget blandt andet anbefaler en konkurrenceudsætning af lodsnings til eller fra danske havne samt vedlægger et forslag til ny lodslov. Betænkningen er nærmere beskrevet nedenfor under punkt 4. Lodslovsudvalgets overvejelser.

3. *Gældende ret*

3.1 *Lodslov*

Regler om lodsvirksomhed findes i dag i lodslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 529 af 4. august 1989. Loven trådte i kraft 1979, og blev ændret i 1989.

Princippet i loven er, at al lodsning, bortset fra lodsninger inden for nogle havnes område, varetages af lodsvæsenet. I disse havne varetages lodsningen af særlige havnelodser.

Lodstaksterne og betaling for anden sejladsvejledning fastsættes af forsvarsministeren; og taksterne fastsættes således, at indtægter og udgifter balancerer, så lodsvæsenet bliver selvfinansierende.

Lodsvæsenets eneret giver mulighed for at fastsætte lodstakster på samme niveau i alle farvande, uanset om der i farvandet er mange skibe eller få skibe, der benytter lods. Derved kommer indtægterne fra de farvande, hvor mange skibe benytter lods, til økonomisk at understøtte lodsningerne i de farvande, hvor få skibe benytter lods. Endvidere giver eneretten mulighed for, at man kan lade taksterne være proportionale med skibenes størrelse. Derved kommer betalinger fra lodsning af større skibe, som typisk også har en større betalingsevne, til økonomisk at understøtte lodsningen af mindre skibe.

Taksterne er derved fastsat efter dels skibenes betalingsevne, dels således at lodsvæsenets samlede udgifter bliver dækket, mens der ingen direkte sammenhæng er mellem, hvad det enkelte skib betaler, og hvad lodsningen af skibet koster i det enkelte tilfælde.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at muligheden for at lade taksterne være proportionale med blandt andet skibenes størrelse går helt tilbage til lov nr. 131 af 17. april 1916 om lodsvæsenet, jf. denne lovs § 31, stk. 1.

Indtægterne fra lodsning går i øjeblikket ind på en central konto, der betegnes Lodsreguleringsfonden, hvorfra alle udgifter uanset art betales.

Lodsvæsenets organisation fastsættes af forsvarsministeren. Til at rådgive forsvarsministeren i spørgsmål vedrørende lodsning, lodsvæsenet og lodsvæsenets personale er der et lodsråd, som består af repræsentanter for rederne, lodserne og de faglige myndigheder.

For at blive lods skal den pågældende normalt have skibsførerbevis og et indgående kendskab til farvandet. Udviklingen har dog medført, at der i praksis stilles en række kundskabsmæssige krav herudover.

Lodsloven indeholder en række bestemmelser af ansættelsesretlig karakter. At være ansat som lods er

således en særlig ansættelsesform, der ikke umiddelbart kan sammenlignes med andre ansættelsesformer.

Lodser aflønnes med en fast løn plus en af forsvarsministeren fastsat andel af lodsbetalingen. Lodser skal være medlem af en særlig pensionskasse, Lodspensionskassen, der efter pensionering af en lods udbetaler en pension, som er fastsat ud fra principper, som ligner principperne ved tjenestemandspension. Lodspensionskassen er ikke omfattet af lovgivningen om tilsyn med pensionskasser, men alene underlagt forsvarsministerens tilsyn.

De særlige havnelodser er ikke omfattet af lodslovens ansættelsesretlige bestemmelser, men har et sædvanligt ansættelsesforhold ved den pågældende havn, er selvstændige eller er medlemmer af et lokalt havnelodseri.

Tilsynet med lodsvæsenet varetages af farvandsdirektøren, ligesom han autoriserer de særlige havnelodser.

Skibe med farlige laster, herunder laster, der ved udslip vil skade miljøet, har pligt til at benytte lods i dansk territorialfarvand. Pligten gælder ikke skibe under gennemsejling, jf. nedenfor under punkt 3.4 Stræderegimet. Forsvarsministeren har i medfør af lodsloven nærmere afgrænset, hvilke skibe der har pligt til at anvende lods i de forskellige områder.

3.2 *Havnelov*

Havneloven indeholder en bestemmelse, der omtaler lodsning. Bestemmelsen, havnelov § 20, stk. 2, omhandler, hvilke ydelser en havn må levere, og har således ikke direkte betydning for lovforslaget.

3.3 *Lov om sikkerhed til søs*

Lov om sikkerhed til søs, § 6, bemyndiger økonomi- og erhvervsministeren til at fastsætte regler, træffe foranstaltninger og meddele generelle og konkrete forbud eller påbud til sikring af sejladsen, overholdelse af orden og forebyggelse af fare samt til forebyggelse af, at der lægges den frie sejlads hindringer i vejen. Blandt de påbud, økonomi- og erhvervsministeren kan udstede, er anvendelse af lods. Bestemmelsen anvendes dog ikke længere, idet alle lodspligtsbestemmelser udstedes i medfør af lodsloven.

3.4 *Stræderegimet*

I 1857 indgik Danmark en traktat med en række lande om sundtoldens afskaffelse. Alle andre lande er efterfølgende succederet ind i aftalen, således at der har udviklet sig et særligt stræderegime.

Ifølge stræderegimet gælder blandt andet, at Danmark ikke må opkræve nogen afgift af gennemsejlen-

de skibe, skal afmærke farvandene, og skal føre tilsyn med lodstjenesten i Kattegat, Øresund og bæltene. Ligeledes skal lodspengene være moderate og ens for danske og udenlandske skibe. Benyttelse af lods skal ske efter skibsførerens egen bestemmelse; men dette er dog ikke forskelligt fra, hvad der gælder ved andre internationale stræder, jf. havretskonventionens bestemmelser om uskadelig passage.

3.5 STCW-konventionen

Ifølge Søfartsstyrelsens bekendtgørelse om vagthold i skibe skal tjenesten på skibe blandt andet tilrettelægges i overensstemmelse med STCW-konventionens bestemmelser om sejlads med lods om bord. Det fremgår heraf, at lodsers tilstedeværelse om bord på et skib ikke fritager skibsfører eller vagthavende navigator for deres pligter og ansvar med hensyn til skibets sikkerhed. Endvidere skal skibets fører og lods udveksle oplysninger om sejladsens tilrettelæggelse, lokale forhold og skibets karakteristika, samarbejde tæt og føre nøje kontrol med skibets position og sejlads.

3.6 Rådets direktiv 79/115/EØF

Forslaget tilsigter at implementere Rådets direktiv 79/115/EØF om højsølodser lodsning af skibe i Nordsøen og i Den Engelske Kanal, der er optaget som bilag til lovforslaget.

Ifølge direktivet har medlemsstater med kyst til Nordsøen eller Den Engelske Kanal pligt til at sikre, at skibe, der måtte ønske det, har mulighed for at få bistand fra kvalificerede højsølodser i Nordsøen og Den Engelske Kanal.

Endvidere skal medlemsstaterne sørge for, at skibe, der sejler under deres flag, i Nordsøen og Den Engelske Kanal kun gør brug af lodser, der er i besiddelse af et højsølodscertifikat udstedt af en kompetent myndighed i en nordsøstat.

4. Lodslovsudvalgets overvejelser

4.1 Forudsætninger for udvalgets arbejde

Af kommissoriet for udvalget fremgik det bl.a., at udvalget i sit arbejde med forslag til ændringer af lodsloven på relevante områder skulle tage udgangspunkt i rapporten fra april 2004 vedrørende øget anvendelse af lodser, samt styrket overvågning af sejladsikkerheden og de deri indeholdte analyser og anbefalinger samt den handlingsplan af 26. maj 2004, som de deltagende ministerier udarbejdede på grundlag af rapporten.

Udvalget skulle endvidere i forbindelse med sit arbejde forholde sig til de ovenfor i punkt 2.3 Lodslovsudvalget opregnede punkter.

4.2 Udvalgets overvejelser

På baggrund af kommissoriet for udvalget, samt Statsrevisorernes beretning fra januar 2001 om lodsvæsenet og Konkurrencerådets anbefaling af 26. november 2003 har udvalget lagt til grund, at forsyningssikkerhed, kvalitet, selvfinansiering af det statslige lodsvæsen samt reguleringsmæssig og økonomisk effektivitet som udgangspunkt måtte kunne opfyldes efter gennemførelse af den anbefalede løsning.

Udvalget har behandlet tre hovedmodeller i form af en monopolmodel, en fuldt liberaliseret konkurrence-model og en delvist liberaliseret model, alle med mulighed for kombinationer med fx udbud og offentlige og private partnerskaber.

Udvalget finder, at en videreførelse af det nuværende monopol indebærer en risiko for en for lav økonomisk effektivitet, samt at den eksisterende lodslov indebærer regulering på for mange områder.

I den rene konkurrencemodel vil der ikke være defineret eller pålagt nogen forsyningspligt, og heller ikke nogen maksimaltakst for lodsninger. Dette vil kunne medføre, at en række urentable lodsninger ikke bliver udført, hvorved forsyningspligten ikke vil være opfyldt. Der vil tillige være mulighed for en forringet opfyldelse af forsyningspligten og kvaliteten på anden måde i den rene model.

Under sin behandling af delvist liberaliserede modeller har udvalget vurderet, at det ikke vil være forsvarligt at konkurrenceudsætte gennemsejlingslodsninger på nuværende tidspunkt, idet der påhviler den danske stat særlige internationale forpligtelser med hensyn til forsyningsikkerhed, kvalitet og pris for lodsninger gennem de danske stræder.

Udvalget har herefter fundet det hensigtsmæssigt at opdele lodsningerne i regionale lodsninger, der defineres som lodsninger til eller fra en dansk havn, og gennemsejlingslodsninger, hvor skibet lodses i eller igennem dansk farvand uden at anløbe en dansk havn. De regionale lodsninger vil tillade både store og små operatører at komme ind på markedet gennem konkurrence, udbud eller offentligt privat partnerskab.

Udvalget skønner endvidere, at lodsvæsenet bør have mulighed for at stille bestillingssystem, lodsfartøjer og bådstationer til rådighed, hvilket vil kunne medvirke til at fremme etableringen af private lodsfirmaer og dermed til at styrke konkurrencen på lodsninger. Fordelen herved vil bl.a. være, at nyetablerede

lodsfirmaer i så fald ikke nødvendigvis skal foretage store investeringer i fx transportkapacitet.

Gennem udvalgets analyser er der opnået enighed i udvalget om, at forudsat at en række forhold, herunder uddannelse og kendskab til det område, hvor en lodsning foregår, løbende vil være opfyldt af private lodser, vil det være muligt at gennemføre en konkurrenceudsætning af de regionale lodsninger. Det vurderes samtidigt nødvendigt, at myndighedsopgaver og driftsopgaver adskilles organisatorisk.

Udvalget finder, at en delvis liberalisering af lodsvæsenet vil medføre, at ressourcerne udnyttes bedst muligt, således at også de sejladsikkerhedsmæssige og miljømæssige mål kan opfyldes. Forsyningssikkerheden forventes opretholdt på kort sigt, og konkurrencen om regionalloidsningerne forventes styrket gradvis over nogle år. Endvidere forventes, at priserne for lodsning af større skibe vil falde, mens de vil stige for mindre skibe.

Det skønnes hensigtsmæssigt, at der foretages en evaluering af erfaringerne fra regionalområdet, før der tages stilling til, i hvilket omfang det findes forsvarligt at konkurrenceudsætte gennemsejlingslodsninger.

Udvalget finder, at begrundelsen for fortsat at have et organ som Lodsrådet, der beskæftiger sig hovedsageligt med den interne tilrettelæggelse af organisation og økonomi i én af flere lodsvirksomheder ikke længere vil være til stede. Det bemærkes dog, at spørgsmål af nautisk teknisk karakter som f.eks. nye lodsplichtbestemmelser, ændringer i kvalifikationskrav til lodser, ændringer af betydning for serviceniveau eller ændringer i lodseres myndighedsopgaver fortsat bør forelægges for de berørte parter inden afgørelse.

Udvalget finder, at lodser i det statslige lodsvæsen fremover bør være ansat som lønmodtagere i henhold til en overenskomst. Ligesom lodseres pensionsmæssige forhold bør være baseret på en aftale mellem arbejdsgiveren og lønmodtagerens organisation. Udvalget finder det vigtigt at påpege, at der bør indgås aftaler, således at det sikres, at samfundsmæssigt vigtige lodsninger (fx lodsninger omfattet af lodsplicht og IMO-anbefalinger) vil kunne gennemføres i tilfælde af arbejdskonflikter, hvor strejkevåbnet tages i brug. Det er udvalgets opfattelse, at fremtidige bestemmelser om lodseres aflønnings- og pensionsforhold ikke bør indgå i en revideret lodslov.

4.3 Udvalgets anbefalinger

Konkluderende anbefaler Lodslovsudvalget:

1. Effektivisering mv. af det statslige lodsvæsen
  - Fortsat omkostningsminimering og effektivisering. Incitamentet hertil.
2. Konkurrenceudsættelse (liberalisering) af det statslige lodsvæsen og autoriserede havnelodserier
  - Klar adskillelse af myndigheds- og driftsopgaver.
  - Fortsat arbejde for nedsættelse af lodstaksterne.
  - Der udarbejdes en handlingsplan for den fortsatte effektivisering, herunder eksempelvis gennemførelse af lønreform, takstreform, generel vurdering af varslingstiden, adskillelse af opgaver og fremtidig organisation af det statslige lodsvæsen. Frist 1. juni 2005.
  - Forsvarsministeren bemyndiges i lodsloven til at udstede regler til gennemførelse af en liberalisering af lodsvirksomhed, herunder opkræve gebyrer af brugere i forbindelse med udstedelse af certifikater, tilsyn mv.
  - Alle regionalloidsninger konkurrenceudsættes fra 1. januar 2006.
  - Lodsvæsenet varetager forsyningssikkerheden.
  - Mulighederne for landbaseret lodsning samt lokal tilpasning af fx lodsplicht og lodsfritagelsesbeviser undersøges løbende ud fra ønsket om øget effektivitet og sejladsikkerhed.
  - Ved revision af lodsloven i folketingsåret 2008/09 tages der bl.a. på baggrund af en evaluering af forløbet af konkurrenceudsættelsen af regionalloidsningerne stilling til, om det vil være forsvarligt at konkurrenceudsætte gennemsejlingslodsninger.
3. Myndighedsopgaver
  - Der udstedes senest 1. oktober 2005 regler vedr. myndighedsopgaver for lodsning, herunder
    - krav til og regler for uddannelse og certificering af lodser, regler om lodsningers udførelse, lodseres opgaver og ansvar samt tilsyn hermed,
    - godkendelse og tilsyn med lodsselskabers virksomhed, indberetningsplicht mv.
  - Der oprettes senest 1. juni 2005 en myndighed i Farvandsvæsenet til varetagelse af samtlige myndighedsopgaver vedr. lodsning, adskilt fra driftsopgaver, herunder
    - krav til opnåelse af lodsfritagelsescertifikater
  - Efter lodslovens ikrafttræden skal udviklingen i lodstaksterne følges nøje med henblik på at vurdere, om eller evt. i hvilket omfang, der bør iværksættes sikkerhedsforanstaltninger.
4. Lodsrådet
  - Lodsrådet nedlægges

- Lodslovsudvalget indkaldes efter behov i forbindelse med revision af lodsloven i folketingsåret 2008/09 og kan udtale sig i forelagte sager vedr. konkurrenceudsættelse af lodsvæsenet, myndighedskrav til lodsvirksomhed og gennemførelse af nyordningen på lodsområdet
- 5. Ny lodslov
- På lodsområdet udmøntes anbefalingerne gennem ny lovgivning.

5. Forsvarsministeriets overvejelser

Forsvarsministeriet kan generelt tilslutte sig Lodslovsudvalgets vurderinger og anbefalinger, herunder forslaget til en ny lodslov. Ministeriet vil i forbindelse med lovprocessen bl.a. være opmærksom på, at et af målene med en ny lodslov er at bidrage til opfyldelse og understøttelse af regeringens handlingsplan af 26. maj 2004 for gennemførelse af forslagene i rapporten vedrørende øget anvendelse af lodser samt styrket overvågning af sejladssikkerheden.

Til spørgsmålet om at sikre de vigtigste lodsningsmodstrejke skal Forsvarsministeriet bemærke, at da det ikke kan antages, at skibe betaler for at benytte lods, medmindre det er påbudt, er anbefalet, eller der er et konkret behov herfor, fx fordi skibets fører ikke kender farvandet, må gennemførelse af alle lodsningsanses for at være væsentligt for sejladssikkerhed og miljø. Ofte vil de lodsnings, som skibene frivilligt tager, kunne anses for samfundsmæssigt vigtigere end de ved lodspligt påbudte lodsnings, da der ved de frivillige lodsnings må antages at være tale om et konkret behov for at styrke sejladssikkerheden. Forsvarsministeriet er derfor ikke enig med Lodslovsudvalget i, at det er muligt at udpege visse typer lodsnings som de mest samfundsvigtige. Det er endvidere tvivlsomt, hvorvidt det vil være muligt at forhindre alle strejker inden for lodsområdet. For regionallodsnings vil problemet være løst for så vidt angår skibe med pligt til at benytte lods ved, at der er sejladsforbud uden lods, men for gennemsejlingsområder kan det ikke helt udelukkes, at der vil blive tale om sejlads uden lods. Forsvarsministeriet finder på baggrund af den generelle udvikling i samfundet, at det må forventes, at strejkeperioder vil være få og kortvarige, hvorfor en modernisering af lodsvæsenet ikke bør forhindres heraf. Derfor vurderer Forsvarsministeriet, at eventuelle strejker vil være så få, at de ikke vil påvirke skibsfartserhvervet væsentligt.

Lodslovsudvalget foreslår, at der foretages en revision af lodsloven, efter at forslaget har været i kraft i ca. tre år. Frem for at fastsætte et tidspunkt for revision af loven, er det Forsvarsministeriets hensigt i fort-

sættelse af gennemførelse af loven at lade foretage relevante forundersøgelser med henblik på eventuelt at udarbejde et forslag til lov om privatisering af det statslige lodsvæsen, jf. nedenfor.

Lodslovsudvalget anbefaler, at tilsynet med lodsvirksomhed og drift af det statslige lodsvæsen adskilles. Forsvarsministeriet kan tilslutte sig dette synspunkt, men finder, at hensynet til tilliden til lodstilsynets afgørelser gør det inden for området med regionallodsnings nødvendigt med en fuldstændig, organisatorisk adskillelse og ikke kun – som foreslået af Lodslovsudvalget – en faktisk adskillelse inden for samme myndighed. I forbindelse med lovens implementering vil lodstilsynet blive henlagt under Forsvarskommandoens samtidig med, at relevant ekspertise i lodsnings og civil søfart vil blive overført. Farvandsvæsenet vil fortsat varetage driften af det statslige lodsvæsen.

Det er dog hensigten, såfremt den konkurrenceudsatte del af lodsvæsenet privatiseres, og der således ikke længere vil være habilitetsproblemer forbundet med farvandsdirektørens udøvelse af tilsyn, at tilbageføre tilsyn og ekspertise til Farvandsvæsenet, således at kompetence og administration vedrørende navigationshjælpemidler holdes samlet.

Gennemsejlingslodsningsne konkurrenceudsættes ikke. Forsvarsministeriet vil dog lade foretage en vurdering af gennemsejlingslodsningsne i forhold til internationale forpligtelser, herunder EU-lovgivningen og Københavnertraktaten, samt vurdere erfaringerne fra regionallodsningsne med henblik på at vurdere mulighederne for også at gennemføre en konkurrenceudsætning af gennemsejlingslodsningsne.

Såvel Konkurrencerådet som Lodslovsudvalget har foreslået, at der oprettes en lodsfond til finansiering af de underskudsgivende lodsnings. Lodsfondens indtægter skulle komme fra en afgift på lodsbetalingen. En sådan afgift vil imidlertid kunne forøge lodsbetalingen for visse lodsnings; og Forsvarsministeriet finder det derfor mere hensigtsmæssigt at lade det statslige lodsvæsen selv finansiere disse.

Forsvarsministeriet finder, at det særlige forhold, at det statslige lodsvæsen mod betaling kan stille faciliteter til rådighed for kommende konkurrenter, bør fremgå af loven. En bestemmelse herom er derfor indarbejdet i forslaget, idet det bemærkes, at Forsvarsministeriet finder, at det bør være en pligt at videregive bestillinger, og at der derudover alene bør være mulighed for at yde transport til og fra skibe.

Forsvarsministeriet finder, at det af loven ligeledes bør fremgå, at enhver lods under lodsnings har pligt til at medtage en lodsaspirant til sidemandoplæring eller

en anden lods til vedligeholdelse af hans særlige kendskab til farvandet.

Endelig finder Forsvarsministeriet, at det vil være betænkeligt at tillade, at lodser i det statslige lodsvæsen samtidigt er beskæftiget som lods i et privat lodseri, da dette vil kunne medføre interessekonflikter. Hertil kommer, at flere ansættelsesforhold ville besværliggøre lodseriernes kontrol med hviletidsbestemmelser.

Udover Lodslovsudvalgets betragtninger om konkurrenceudsætning, er det efter Forsvarsministeriets opfattelse vigtigt, at mulighederne for en yderligere effektivisering gennem privatisering af det statslige lodsvæsen overvejes. Forsvarsministeriet vil derfor iværksætte en undersøgelse af markedet inden for lodsnings med henblik på at vurdere mulighederne for at omdanne det statslige lodsvæsen til et aktieselskab med salg for øje.

6. Lovforslagets indhold

Lovforslaget definerer sit gyldighedsområde til at være lodsnings på dansk søterritorium samt uden for dette, hvis lodsvirksomheden drives fra Danmark. Lovforslaget indebærer en ændring i forhold til hidtil, hvor gældende lovs område er defineret ud fra, hvilke lodserier der er omfattet, og hvor havnelodser kun er omfattet for så vidt angår udstedelse af lodscertifikat.

Uanset at lodsvirksomhed, bortset fra lodsnings inden for en havns område, er et rigsfælles anliggende, omfatter lovforslaget ikke Færøerne og Grønland. Årsagen er, at de geografiske forhold ved Færøerne og Grønland er væsentligt forskellige fra, hvad der er tilfældet i det syddanske område, og at en eventuel lodstjeneste dér derfor må opbygges anderledes. At undtage Færøerne og Grønland er en videreførelse af gældende praksis, da der ikke i dag findes lodserier på Færøerne og Grønland, der er omfattet af lodsloven.

Efter gældende praksis omfatter lodsloven ikke krigsskibe, troppetransportskibe, udenlandske statskibe, fiskerfartøjer og lystskibe. Lovforslaget omfatter fiskerfartøjer og lystskibe, da disse typer skibe i dag findes i størrelser, hvor såvel sejladsikkerhedsmæssige som miljømæssige hensyn kan gøre det ønskeligt, at de er omfattet af lodspligt. Endvidere indeholder lovforslaget mulighed for, at forsvarsministeren i særlige tilfælde kan lade pligten til at benytte lods omfatte danske skibe, der ellers ikke er omfattet af loven. Ifølge international ret er det ikke muligt at pålægge udenlandske krigsskibe eller statsskibe pligt til at anvende lods.

En række begreber inden for søfart bruges på forskellig måde eller er ikke alment kendte. Derfor er det

fundet formålstjenligt i lovforslaget at medtage definitioner på nogle af de udtryk, som benyttes i loven, og hvis forståelse skal være entydig.

I forbindelse med anvendelse af lods er det vigtigt, især af hensyn til miljøet, at der fastsættes bestemmelser om pligt til at benytte lods.

Lovforslaget indeholder en generel pligt til at benytte lods for skibe med laster, der ved udslip kan forvolde væsentlig skade på miljøet. Bestemmelsen svarer til, hvad der er gældende i dag med den tilføjelse, at bunkersolie i større mængde er medtaget. Årsagen til, at bunkersolie medtages, er, at bunkersolie forurener på samme måde som anden olie, og at der i tilfælde af kollision eller grundstødning er en reel risiko for udslip af bunkersolie.

Under særlige omstændigheder vil lodstilsynet få mulighed for at fritage skibe for pligt til at bruge lods. Ligeledes vil lodstilsynet i særlige tilfælde kunne fritage for brug af lods i farvande, hvor der ikke er behov for at benytte lods. Sådanne farvande, hvor der er ringe trafiktæthed og ikke er risiko for grundstødning, findes eksempelvis i Nordsøen og Østersøen i en vis afstand fra kysten. Det er i overensstemmelse med gældende afgrænsninger og foreslås ikke ændret.

Endvidere kan lodstilsynet i henhold til lovforslaget indføre lodspligt for skibe med en bestemt type last, for bestemte typer skibe, for eksempel skibe over en bestemt størrelse, samt for yderligere farvande. Den yderligere lodspligt kan indføres, når væsentlige offentlige interesser tilsiger det. Lodspligt kan således indføres i alle de tilfælde, hvor der i dag kan indføres lodspligt i medfør af enten lodslov eller lov om sikkerhed til søs. Fremtidige bestemmelser om anvendelse af lods vil – i overensstemmelse med nugældende praksis – blive udstedt med hjemmel i lovforslaget. Hjemmelen i lov om sikkerhed til søs vil blive ophævet. Ved således kun at have ét sæt bestemmelser for anvendelse af lods, vil reglerne være overskuelige for brugerne. Ændringer af bestemmelserne om anvendelse af lods vil ske efter konsultation med berørte parter.

Påsætning og afsætning af lods kan, hvis det sker et uheldigt sted, i sig selv udgøre en fare for sejladsikkerheden. Lovforslaget indeholder derfor en regel om, at lodspåsætningssteder på forhånd skal være godkendte af forsvarsministeren.

I bestræbelserne på at få så mange skibe som muligt til at benytte lods kan det være hensigtsmæssigt, at personer, der har tilknytning til søfartserhvervet, orienterer skibene om, for eksempel hvilke anbefalinger IMO har udsendt om brug af lods i danske farvande. Lovforslaget indeholder derfor en bestemmelse om, at

forsvarsministeren kan pålægge disse personer at medvirke til anvendelse af lods.

Lovforslaget deler lodsningerne op i tre typer, nemlig højsølodninger, regionalloidsninger og gennemsejlingsloidsninger. Herudover nævnes begrebet landbaseret lodsning.

Højsølodninger er lodsninger uden for de respektive landes søterritorier. Der kan ikke fastsættes lodspligt for dette område; og det kræver ikke autorisation at lodse i det. IMO har dog udsendt anbefalinger om, at skibe i Den Engelske Kanal, Nordsøen, Skagerrak og Østersøen kun benytter lodser, der er certificeret til højsølodning af en af kyststaterne til det pågældende farvand. Lovforslaget omfatter kun højsølodninger i det omfang, de enten udøves på grundlag af et dansk lodscertifikat eller som led i dansk lodserivirksomhed. Vedtages lovforslaget, vil enhver, der opfylder kvalifikationskravene, kunne erhverve lodscertifikat til højsølodninger. Der vil således også kunne opstå konkurrence vedrørende højsølodninger. For at højne sejladssikkerheden vil det endvidere blive forbudt fra Danmark at tilbyde højsølodninger uden certifikat.

Regionalloidsninger er alle lodsninger, som påbegyndes eller afsluttes i en dansk havn. Visse typer skibe vil være omfattet af lodspligt i forbindelse med besejling af danske havne. Vedtages lovforslaget, vil enhver, der opfylder kvalifikationskravene, kunne erhverve lodscertifikat til regionalloidsninger med konkurrence på området til følge.

Gennemsejlingsloidsninger er alle øvrige lodsninger, hvilket i praksis vil sige lodsninger, der foretages fra et sted uden for dansk søterritorium, passerer gennem dansk søterritorium (internationalt stræde) og slutter uden for dansk søterritorium, dvs. foretages fx fra Nordsøen til Østersøen. Det er denne type lodsninger, der er omfattet af stræderegimet, jf. ovenfor under punkt 3.4 Stræderegimet. Til disse lodsninger knytter sig derfor dels de ovenfor under punkt 3.4 Stræderegimet nævnte internationale forpligtelser dels de særlige miljømæssige hensyn, der må tages på grund af den store og forventelig stigende olietransport, som finder sted gennem Storebælt og i et vist omfang Øresund. Disse lodsninger vil derfor ikke i første omgang blive konkurrenceudsat. Lovforslaget indeholder derfor en bestemmelse om, at disse lodsninger er forbeholdt det statslige lodseri.

Landbaseret lodsning er lodsning udført af en certificeret lods fra land ved hjælp af kommunikationsmidler. For at en sådan form for lodsning skal kunne gennemføres, kræves blandt andet en detaljeret overvågning samt hurtige og nøjagtige oplysninger fra skibet om dets bevægelser. Netop inden for disse områ-

der foregår der i disse år en teknologisk udvikling, som følges nøje af Farvandsvæsenet. Lovforslaget giver derfor mulighed for, at farvandsdirektøren kan fastsætte regler for forsøg med og etablering af landbaseret lodsning.

Det statslige lodsvæsen skal ifølge lovforslaget videresende bestillinger på lods til adressaten og kan stille sine fartøjer til ombordsætning af lodser til rådighed for de private lodser. Der kan kræves betaling.

Endvidere vil det være nødvendigt at pålægge lodser at deltage i sidemandsoplæring af andre lodser, da en del af lodsuddannelsen kun kan gennemføres ved hjælp af lodser, der har erfaring i det farvandsområde, som lodsaspiranten skal oplæres i.

Lovforslaget fastsætter, at kun lodser med dansk lodscertifikat må foretage egentlig lodsning på dansk søterritorium, herunder i de internationale stræder. Udlændinge, der opfylder kvalifikationerne, vil kunne få dansk lodscertifikat. Dette svarer til gældende ret. Derimod er bestemmelsen i den gældende lovgivning om, at danske skibe i internationalt farvand, dvs. uden for søterritoriet, i visse situationer ikke må benytte andet end dansk lods, ikke videreført, da denne bestemmelse efter udvidelsen af grænsen for det danske søterritorium til tolv sømil ikke længere har praktisk betydning. Bestemmelsen gælder egentlig lodsning, uanset hvilken betegnelse lodsningen udføres under, men ikke anden form for sejladsvejledning. Anden form for sejladsvejledning kan frit udbydes og benyttes; men skibe, der alene benytter anden form for sejladsvejledning, vil ikke have opfyldt en eventuel lodspligt eller efterlevet en eventuel anbefaling om anvendelse af lods. For at undgå spekulation heri og for, at der ikke skal være tvivl om, hvem der kan lodse, indeholder lovforslaget som noget nyt et forbud mod, at personer, der ikke er i besiddelse af et lodscertifikat, betegner sig som lods.

Lovforslaget nævner de vigtigste minimumskrav for at kunne erhverve et lodscertifikat. Den nærmere fastsættelse af disse krav ligesom tilføjelse af nødvendige, nye krav er afhængig af udviklingen i fx navigationsmidler og sejladsmønstre og må derfor ajourføres løbende. Denne ajourføring er ifølge lovforslaget pålagt lodstilsynet.

Navigatorer kan efter hyppig sejlads i et farvand have opnået et så indgående kendskab til sejladsforholdene i dette, at de ikke har behov for at benytte lods. Derfor indeholder lovforslaget mulighed for, at navigatorer efter bestået prøve kan erhverve et lodsfritagelsesbevis til konkrete farvandsafsnit. Da forskellige typer skibe kan opføre sig forskelligt, ligesom samme skib kan opføre sig forskelligt under forskellige

konditioner, fx når det bugserer eller ikke bugserer, kan lods fritagelsesbeviset begrænses til de skibstyper og konditioner, som navigatøren har erfaring i. Bestemmelsen er en skærpeelse i forhold til gældende regler, hvor en skibsfører, der fem gange inden for de seneste seks måneder har besejlet et farvand med samme skib i samme kondition, er fritaget for at benytte lods.

Alle lodser, såvel private som statslige, vil få pligt til både at orientere skibene om forhold af samfundsmæssig betydning og at indberette til relevante myndigheder om observerede forhold af samfundsmæssig betydning. Denne indberetningspligt omfatter eksempelvis fejl på farvandsafmærkningen, observerede mangler ved skibet og ulovlig sejlads.

For at kunne føre tilsyn med lodsningerne og skibenes anvendelse af lods er det nødvendigt, at lodstilsynet til stadighed har kontakt med alle lodser gennem et lodseri. Et lodseri behøver dog kun at bestå af én lods. Lodseriet skal være hjemmehørende i et EU- eller EØS-land.

Da private lodser kan organisere sig, som de ønsker, er det endvidere fundet nødvendigt med en bestemmelse, der fastslår, at arbejdsmiljøreglerne skal efterleves af alle lodser uanset organisationsform. Årsagen hertil er, at arbejdsmiljø, som fx hviletidsregler, ikke alene er et spørgsmål om lodsens helbred, men også om skibets sikkerhed. Derfor gives der også lodstilsynet mulighed for at fastsætte skærpede arbejdsmiljøregler og bestemmelser om kontrol med reglerne efterlevelse.

Private lodser kan som udgangspunkt selv bestemme, om de ønsker at lodse i det enkelte tilfælde. For at tilgodese sejladssikkerheden og miljøet er det derfor nødvendigt, at det statslige lodsvæsen pålægges en forsyningspligt. Forsyningspligten vil gælde overalt på det danske søterritorium og i den danske eksklusive økonomiske zone, samt uden for disse områder i andre kyststaters eksklusive økonomiske zoner i Den Engelske Kanal, Nordsøen, Skagerrak, Kattegat og Østersøen. Hvis det statslige lodsvæsen fortsat skal være selvfinansierende er det dog nødvendigt med en reduktion af det statslige lodsvæsen, hvis private lodser overtager større dele af lodsningerne. Forsyningspligten vil derfor ikke kunne opfyldes for et område, hvis alle private lodser med certificering til området standser lodsningerne på samme tid. Endvidere vil det være svært for det statslige lodsvæsens lodser at opretholde viden om farvandsområder, hvor de, fx fordi de er udkonkurreret af private lodser, kun har få lodsninger. Til løsning af det sidstnævnte problem indeholder lovforslaget en mulighed for, at det statslige lodsvæsen kan indgå aftaler med private lodserier om, at disse private

lodserier opfylder forsyningspligten. For at der ikke skal opstå en interessekonflikt, indeholder lovforslaget et forbud mod samtidig beskæftigelse som lods i det statslige lodsvæsen og i et privat lodseri.

Regnskaberne for lodserierne skal revideres af statsautoriseret eller registreret revisor, for det statslige lodsvæsen dog af Rigsrevisionen.

For at sikre, at lodsningerne – i en konkurrencesituation og med private lodser – foretages med en tilstrækkelig kvalitet, er det nødvendigt med et særligt lodstilsyn. Lodstilsynet bør være fælles for det statslige lodsvæsen og private lodserier. Det får blandt andet til opgave at kontrollere lodseriernes egenkontrol, at afholde inspektioner og egnethedspøver, samt at udstede og inddrage lodscertifikater og lods fritagelsesbeviser.

Det er hensigten, at der blandt pligterne til at indberette til lodstilsynet skal være pligt til ved løbende, automatisk edb-overførsel i et fastsat format at indberette lodsbestillinger, hvilke skibe, der har lods ombord, ilandsætninger mv. Disse oplysninger vil ved automatisk samkøring med fx AIS- og radarsystemer gøre det muligt for de relevante myndigheder til enhver tid at kontrollere anvendelsen af lods og til at udpege risikoskibe, som skal overvåges intensivt. Tilsynets udgifter finansieres gennem indtægter fra de ydelser, som tilsynet udfører i forhold til lodserierne.

Medarbejdere ved tilsynet må ikke have interesse i lodseriernes virksomhed og heller ikke i det statslige lodsvæsen. Det betyder, at lodstilsynet vil blive udskilt fra Farvandsvæsenet ved lovens ikrafttræden og overført til Forsvarskommandoen. Det statslige lodsvæsen vil fortsat være en del af Farvandsvæsenet.

Det statslige lodsvæsens økonomi vil fortsat blive holdt helt adskilt fra Farvandsvæsenets økonomi.

Tilsynets udgifter finansieres gennem indtægter fra de ydelser, som tilsynet udfører i forhold til lodserierne, herunder det statslige lodsvæsen.

En række bestemmelser om lodseres ansættelsesforhold er ikke medtaget i lovforslaget, der som noget nyt forudsætter, at lodserne i det statslige lodsvæsen ansættes efter overenskomst. Formålet hermed er at afskaffe den særlige ansættelsesform som lods, der følger af gældende lodsløv. Det betyder, at lodserne fremover vil være ansat på samme vilkår som andre lønmodtagere, herunder at deres ansættelsesvilkår skal fastsættes efter forhandling, og at de vil få strejkeret. Endvidere kan Lodsrådet nedlægges.

Bestemmelserne om pensionsvilkår i den gældende lov udgår også. Lodspensionskassen vil således fremover være underkastet det almindelige tilsyn med firmapensionskasser. Hvorvidt lodser fortsat skal være

medlemmer af Lodspensionskassen, eller om Lodspensionskassen skal omdannes til en afviklingskasse, afgøres ved en kommende overenskomst om lodsernes ansættelsesforhold.

Lodser, der før 1. april 1979 var medlem af det tidligere København Lodseri, har en særlig pensionsordning. Oprindeligt betaltes deres pension af lodsbetalingen til København Lodseri; men siden denne ordning blev ophævet, er pensionen betalt af en afviklingspensionskasse, Pensionskassen for visse Københavnerlodser. Imidlertid har der aldrig været foretaget indbetalinger til denne pensionskasse, da lodserne – som nævnt – skulle have haft andel af lodsbetalingen. Derfor betaler lodsvæsenet i dag Pensionskassen for visse Københavnerlodseres udgifter til pension. Der er i dag sytten pensionerede lodser og tolv enker efter lodser, som har ret til pension efter denne ordning. Det er derfor hensigten, at der fortsat optages en hjemmel på de årlige finanslove til, at det statslige lodsvæsen løbende dækker Pensionskassen for visse Københavnerlodseres udgifter til pension.

Vedtages lovforslaget, vil overtrædelse af loven og bekendtgørelser udstedt i medfør af loven kunne straffes. Strafframmen er fastsat til fængsel i ét år, hvilket er en skærpelse i forhold til den gældende lov, hvor rammen er fængsel i fire måneder. Skærpelsen skal ses i forhold til alvorlige konsekvenser for menneskeliv, miljø og værdier, som manglende brug af lods eller ukvalificeret lodsnik kan medføre. Medvirken vil også kunne straffes. Som noget nyt vil også rederen være strafferetlig ansvarlig for ikke at opfylde en lodspligt, ligesom selskaber vil kunne idømmes straf. Endeligt vil den ansvarlige leder af en havn kunne straffes, hvis han tillader anløb af skibe, der ikke opfylder lodspligten.

7. Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Efter gældende lodsløv er lodsvæsenet selvfinansierende, dvs. udgifter og indtægter vil over en periode være lige store. Lodsvæsenet påvirker således ikke det offentlige økonomisk i dag. Vedtages lovforslaget, skal det statslige lodsvæsen fortsat tilstræbe at være selvfinansierende. Udgifterne til lodsinspektionen skal dækkes ved brugerbetaling. Lovforslaget har således ingen væsentlige økonomiske konsekvenser for det offentlige. Det kan dog ikke udelukkes, at det statslige lodsvæsen i lovforslagets nuværende udformning ikke i fuldt omfang vil kunne være selvfinansierende. Der kan derfor blive behov for statslig finansiering af anslået op til 2 mio. kr. pr. år, hvilket i

givet fald ville finde sted inden for det statslige lodsvæsens rammer.

I dag består lodsinspektionen af få medarbejdere, som alene har til opgave at føre tilsyn med det statslige lodsvæsen og havnelodsernes kvalifikationer; og lodsinspektionens medarbejdere deltager også i det administrative arbejde med lodsreguleringsfonden. Vedtages lovforslaget, vil lodstilsynet blive flyttet fra Farvandsvæsenet til Forsvarskommandoen, og de samme medarbejdere kan ikke beskæftige sig med det statslige lodsvæsen og lodstilsynet. Herved tabes noget synergi. Hertil kommer, at lodstilsynet vil få forøget sine opgaver i forhold til den nuværende lodsinspektion med udstedelse af lodscertifikater og lodsfrigtagelsesbeviser, et forøget tilsyn med uddannelse og egnethedsprøver samt tilsyn med alle lodserier. Det statslige lodsvæsen kan få forøget sine opgaver gennem muligheden for at tilbyde bestillings- og transportydelse til private lodser. Samtidigt forventes det, at det statslige lodsvæsen vil få færre opgaver i forbindelse med regionallodsn timer. Der vil derfor muligvis skulle anvendes lidt flere administrative medarbejdere; men det er næppe muligt på nuværende tidspunkt at komme med nogen kvalificeret vægning heraf.

8. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Generelt set må det forventes, at taksterne for regionallodsn timer vil blive noget lavere, og at erhvervslivet derved vil få lavere transportudgifter. Det bemærkes, at konkurrencen kan omfatte både pris- og kvalitetsniveauet.

Lovforslaget har kun beskedne administrative konsekvenser for erhvervslivet.

9. Miljømæssige konsekvenser

De miljømæssige konsekvenser vil være afhængige af, i hvilket omfang mønstret for skibenes brug af lods ændrer sig.

Lovforslaget vil ikke medføre ændringer for regionallodsn timer af skibe med pligt til at benytte lods, hvilket for eksempel vil sige alle skibe med farlig last, eller for brugen af lods ved gennemsejlinger.

Ved regionallodsn timer af skibe uden pligt til at benytte lods må det forventes, at konkurrenceudsætning medfører generelt lavere lodstakster, hvilket kan medvirke til øget anvendelse af lods med tilsvarende positive miljømæssige konsekvenser.

10. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

11. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget implementerer direktiv 79/115/EØF af 21. december 1978 om højsølodseres lodsning af skibe i Nordsøen og i Den Engelske Kanal.

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv hvilke)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv hvilke)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Færre statslige lodser	Muligvis enkelte flere administrative medarbejdere
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Generelt set forventes det, at regionallodsn timer bliver billigere	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Det forventes, at flere skibe vil benytte lods i stærkt trafikerede områder	Formodentlig ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget implementerer direktiv 79/115/EØF om højsølodseres lodsning af skibe i Nordsøen og i Den Engelske Kanal	

12. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været sendt i høring hos Amtsrådsforeningen i Danmark, Beskæftigelsesministeriet, CIRIUS, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Skibsmæglerforening, Danmarks Turistråd, Dansk Industri, Dansk Lods- og Navigationsservice, Dansk Ornitologisk Forening, Farvandsvæsenet, Finansministeriet, Foreningen af Havnefogeder i Danmark, Forsvarskommandoen, Friluftsrådet, Funktionær- og Inspektørforeningen, HK-Danmark, HTS Interesseorganisationen, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Kommunernes Landsforening, Konkurrencestyrelsen, Kulturministeriet, Kystdirektoratet, Lodspensionskassen, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Pensionskassen for visse Københavnerlodser, Personalestyrelsen, Rederiforeningen af 1895, Sammenslutningen af Danske Havne, Statsministeriet, Søfartens Ledere, Søfartsstyrelsen, Søværnets Forbund i Danmark / 3F, Transport- og Energi ministeriet, Udenrigsministeriet samt Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Der er i realiteten tale om, at lovforslaget har samme anvendelsesområde som den gældende lodslov. Lovforslaget omfatter ligesom gældende lodslov såvel lodsvirksomhed som sejladsvejledning, udøvet i strid med loven.

Lovforslaget definerer anvendelsesområdet som dansk søterritorium, inklusiv de internationale stræder, og den virksomhed, som danske lodser og lodserier udøver uden for søterritoriet.

Bestemmelsen i nr. 2 om, at loven i visse tilfælde også gælder uden for dansk søterritorium, er nødvendig for at kunne forhindre danske lodser eller andre danske personer i at udøve uautoriseret højsølodsn timer i strid med FN-underorganisationen International Maritime Organization's (IMO) anbefalinger bl.a. om brug af lods i Nordsøen, Den Engelske Kanal, Skagerrak, indsejlingsvejene til Østersøen og Østersøen (Resolution 486(XII), Resolution MSC.138(76), Resolution A.480(XII)). Bestemmelsen finder ligeledes anvendelse, hvis et lodscertifikat misbruges til at give indtryk af, at lodsen må lodse i videre omfang, end certifikatet legitimerer.

Til § 2

Bestemmelsen afgrænser, hvilke skibe, der er omfattet af lodsloven. Bestemmelsen definerer afgrænsningen negativt, dvs. den nævner de skibe, der ikke er omfattet, således at alle andre former for skibe er omfattet.

Fritagelsen af krigsskibe, tropskibe og udenlandske statskibe svarer til hidtidig praksis, der dog også omfattede fiskerfartøjer og lystfartøjer. Årsagen til, at det er fundet formålstjenligt at lade fiskerfartøjer og lystfartøjer være omfattet af lodsloven, er, at disse fartøjer i dag ofte har en sådan størrelse og indeholder en sådan mængde bunkersolie, at de sejlads-sikkerheds- og miljømæssigt kan udgøre samme risici som andre skibe. Henvisningen til § 5 med en udvidet adgang for forsvarsministeren til at foreskrive lodspligt er ny.

I den gældende lodslov er der ikke optaget nogen egentlig bestemmelse herom; men blandt andet af hensyn til henvisningen er det fundet formålstjenligt direkte i loven at anføre, hvilke skibe den omhandler.

Til § 3

For at undgå misforståelser om de specielle udtryk, der bruges inden for lodsvirksomhed, er det fundet hensigtsmæssigt at definere den betydning, hvormed udtrykkene anvendes i lovforslaget.

Sidestillet med anløb af havn er opankring på en havns red for at laste eller losse fra eller til havnen. Derimod falder andre opankringer uden for begrebet anløb af havn; og skibe, der modtager eller afgiver forsyninger til andre skibe (ship-to-ship-operationer), kan ikke i den anledning anses for at have anløbet en havn, og lodsnings af sådanne skibe anses derfor – medmindre de på andet tidspunkt af rejsen har anløbet dansk havn – for gennemsejlingslodsnings.

Uden for begrebet ”rådgivning af skibets fører” og dermed lodsnings falder oplysninger og trafikdirigering fra søtrafikcentraler så som VTS-centre.

Til § 4

Bestemmelsen svarer med enkelte ændringer til den gældende lodslovs § 8.

Den gældende lodslovs § 8 fik sin udformning ved folketingsbehandlingen i 1988-89 af et ændringsforslag til lodsloven.

Til stk. 1

Skibe med urensede olietanke, som ikke er sikrede, udgør en fare ved kollision eller grundstødning. Der er derfor behov for særligt at sikre disse skibes sejlads, og dette gøres ved at medtage skibe med urensede tan-

ke i bestemmelsen. I dag er skibene pålagt lodspligt i medfør af forsvarsministerens adgang til at indføre lodspligt, jf. den gældende lodslov, § 8, stk. 5, og der er således ikke tale om nogen ændring i realiteten.

Nogle skibe kan til tider medføre så store mængder bunkersolie (brændstof til maskineriet), at bunkersolie i sig selv kan udgøre en fare for miljøet i tilfælde af uheld. Et eksempel herpå er kollisionen den 31. maj 2003 ud for Hammeren mellem massegodsskibet Fu Shan Hai og containerskibet Gdynia. Fu Shan Hai medførte ca. 1680 tons (vægt) bunkersolie; og et udslip af en del heraf medførte miljømæssige gener på såvel den danske som den svenske kyst. Det er derfor fundet rigtigst, som noget nyt, at sidestille større mængder bunkersolie med olielast. De anførte tons er i vægt. Grænsen på 5000 tons er valgt i overensstemmelse med EU's overvågningsdirektiv art. 2 (direktiv 2002/59/EF af 27. juni 2002; EF-Tidende nr. L 208 af 05/08/2002, side 10-27).

Ændringen af udtrykket »radioaktive laster« til »lastede med højradioaktivt materiale« tjener alene til tydeliggørelse af, at lavradioaktive genstande, som for eksempel armbåndsurre med selvlysende visere, ikke er omfattet af bestemmelsen; og der er således ikke tale om nogen ændring i realiteten. Den nærmere afgrænsning fastsættes i medfør af stk. 2.

Til stk. 2

Definition af begreberne olie, kemikalier, gasarter og højradioaktivt materiale er ikke faste eller uden afgrænsningsproblemer. Hertil kommer, at det vil være svært for skibene at kende og efterleve bestemmelserne, hvis de ikke udformes i overensstemmelse med internationale definitioner. Det foreslås derfor, at lodstilsynet løbende skal afgrænse, hvilke laster der er omfattet af bestemmelsen.

For tiden vil afgrænsningen skulle fastsættes i overensstemmelse med følgende regler, som er vedtaget i FN-underorganisationen International Maritime Organization (IMO):

- For olie: Den internationale konvention af 1973 om forebyggelse af forurening fra skibe, samt 1978-protokollen hertil.
- For kemikalier: IMO's internationale kode for bygning og udrustning af skibe til transport af farlige kemiske produkter i bulk.
- For gasarter: IMO's internationale kode for bygning og udrustning af skibe til transport af flydende gas i bulk.
- For højradioaktivt materiale: IMO's kode for sikker transport af bestrålet nukleart brændsel, plu-

tonium og højradioaktivt affald i beholdere om bord i skibe.

Til stk. 3

Bestemmelsen svarer til gældende lodslov, § 8, stk. 3. Bestemmelsen gør det muligt at tilpasse lodspligten til de til enhver tid gældende forhold og udviklingen i øvrigt. Den er kun tænkt anvendt i få tilfælde, fx når et skib, der formelt er omfattet af stk. 1, ikke udgør nogen risiko for miljøet. Den hidtidige bestemmelse er kun blevet brugt til at fritage skibe, som er specielt indrettet til transport af CO₂, fra lodspligt.

Til stk. 4

Bestemmelsen svarer til gældende lodslov, § 8, stk. 4. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring ved den sproglige omformulering.

Bestemmelsen gør det muligt at tilpasse lodspligten til de til enhver tid gældende forhold, herunder den teknologiske udvikling. Den er tænkt anvendt for farvandsområder, hvor lodspligt ikke forventes at forbedre sejladsikkerheden, samt i de tilfælde, hvor lodspligt vil virke som et incitament til at ændre sejlruten til et mere risikofyldt farvand uden for søterritoriet. Den hidtidige bestemmelse er blevet brugt til at fritage for lodspligt i farvande, hvor der ikke er risiko for grundstødning, eller andre forhold, som gør brug af lods ønskelig.

Til § 5

Til stk. 1

Bestemmelsen er en sammenskrivning af lov om sikkerhed til søs, § 6, nr. 3, og den gældende lodslov, § 8, stk. 5.

Bestemmelsen giver mulighed for at indføre lodspligt såvel overalt på dansk søterritorium som i enkelte områder, fx ved en bro. Lodspligten kan omfatte bestemte størrelser eller typer af skibe eller alle skibe.

Bestemmelsen er tænkt anvendt, hvor særlige forhold gør anvendelse af lods ønskelig. Der kan fx være tale om farvandsområder, der er specielt svære at navigere i, der ligger ved samfundsvitale installationer, eller hvor der foregår særlige arbejder. Ligeledes kan bestemmelsen anvendes på skibe, der uden at være omfattet af § 4, stk. 1, udgør en særlig risiko for omgivelserne i forbindelse med et eventuelt forlis.

Alle bestemmelser vedrørende lodspligt vil blive udstedt i medfør af lodsloven. Forinden bestemmelserne ændres, eller der udstedes nye bestemmelser, vil berørte parter blive konsulteret.

Til stk. 2

Som følge af international ret kan hjemmelen til at udvide lodspligten kun omfatte danske skibe. Udenlandske statskibe bestemmer selv, i hvilket omfang de benytter lods; men Danmark har mulighed for at nægte disse skibe adgang til søterritoriet uden for det område, hvor stræderegimet er gældende.

Bestemmelsen tænkes anvendt i ganske særlige tilfælde, fx hvor der i farvandet foregår arbejder, som gør et særligt sejladsmønster påkrævet.

Til § 6

En del af dansk søterritorium er internationalt stræde; og i dette farvand er det som følge af stræderegimet ikke muligt at indføre lodspligt for udenlandske skibe.

Bestemmelsen er derfor en nødvendighed for, at loven ikke skal være i konflikt med international ret, og svarer med en sproglig omformulering til den gældende lodslov, § 8, stk. 2.

Til § 7

Lodspåsætningsstederne er i dag fastlagt af farvandsdirektøren og indtegnet i søkort. Denne fastlæggelse er sket ikke alene af hensyn til skibsfarten, men også af hensyn til sejladsikkerheden. Påsætning eller afsætning af lods et uhensigtsmæssigt sted kan medføre fare for såvel lodsens liv som skibets sikkerhed. Lodspåsætningsstederne foreslås derfor fremover fastlagt af forsvarsministeren.

Hidtil er fastlæggelsen foregået ved instruks til lodsvæsenet eller efter ansøgning fra en havn; men når private lodserier virker i farvandene, er det nødvendigt med en hjemmel til at sikre, at lodspåsætningsstederne placeres forsvarligt. Ønsker lodserierne at anvende andre påsætningssteder end de hidtidige, må de derfor ansøge om sejladsikkerhedsmæssig godkendelse af de nye steder.

Ved udtrykket »særlige forhold« tænkes især på vejrforhold. Selv om lodspåsætningssteder fastlægges under hensyntagen til deres påvirkelighed af vejr, vil der med mellemrum opstå situationer, hvor vejrforhold gør det nødvendigt at ændre stedet for lodspåsætning eller -afsætning.

Ved overtrædelse af bestemmelsen kan lodsens straffes i medfør af § 34.

Til § 8

Til stk. 1

Nye lodser kan kun uddannes, hvis de blandt andet får en grundig oplæring i de farvandsområder, de skal lodse i. Denne oplæring kan kun gennemføres ved

lodser, der i forvejen har stort erfaringsmæssigt kendskab til området.

Lodser, der sjældent lodser i et område, har behov for at holde deres kendskab til området vedlige ved at sejle med på andre lodsers lodsninger.

Hensynet til forsvarlig navigation og forsvarlig oplæring medfører, at lodslen har ret til at afvise at have mere end én person med.

Til stk. 2

Ved eksamination af nye lodser eller lodser, der skal have udvidet deres lodscertifikat, er der behov for, at de lodser, der har stået for sidemandsoplæringen, deltager i eksamination og prøveafleggelse og dermed bidrager med viden om de seneste ændringer af de geografiske forhold. Det vil dog være forsvarligt at afholde enkelte egnethedsprøver uden den oplærende lods' deltagelse, fx ved dennes sygdom.

Til stk. 3

Bestemmelsen tænkes anvendt til at fastsætte regler om vilkår for medtagelse af anden lods eller lodsaspirant, varsel samt dækning af udgifter og tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med deltagelse i egnethedsprøver.

Til § 9

For at lodslen kan udføre sit arbejde på en kvalificeret og forsvarlig måde, er det nødvendigt, at skibets fører giver lodslen en række oplysninger om skibets forhold, som for eksempel dybgang og manørefart. Bestemmelser, der stiller krav til skibsføreren, må nødvendigvis være i overensstemmelse med internationale aftaler om skibsførers pligter i forbindelse med lodsning. Herudover vil der ofte være tale om lange lodsninger, muligvis med flere lodser om bord på samme tid, hvilket eksempelvis medfører behov for bespisning af og hvileplads til lodserne. Bestemmelsen giver lodstilsynet hjemmel til at fastsætte nærmere regler herfor.

Til § 10

Bestemmelsen giver forsvarsministeren mulighed for at pålægge personer med tilknytning til skibsfarterhvervet i deres hverv at orientere skibe om lodspligtsbestemmelser og lodspligtsanbefalinger samt at sende indberetninger om, hvorvidt skibene har oplyst at ville benytte lods.

Formålet med bestemmelsen er at øge anvendelsen af lods ved at sikre orientering til skibe om relevante bestemmelser og anbefalinger og til myndigheder om skibenes efterlevelse heraf. Forinden bestemmelserne

ændres, eller der udstedes nye bestemmelser, vil berørte parter blive konsulteret.

Til § 11

Til stk. 1 og 2

Bestemmelsen sikrer, at kun personer, der er fundet kvalificerede til at lodse, jf. lovforslagets § 12, må lodse. Det geografiske område, hvor bestemmelsen vil gælde, er dansk søterritorium inklusiv de internationale stræder, jf. lovforslagets § 1, nr. 1. Bestemmelsen erstatter gældende lov, § 7, stk. 1 og 2. Betegnelsen »lodscertifikat« dækker også højsøcertifikat, jf. § 3, nr. 2, hvorfor det er fundet nødvendigt at præcisere, at kun lodscertifikater, der er udstedt af lodstilsynet, kan danne grundlag for lodsning. Kundskaber om lodsning, som er erhvervet i udlandet, kan anerkendes efter § 12, stk. 4.

Til stk. 3

Bestemmelsen er ny og sikrer, at begrebet »lods« ikke anvendes, så der kan opstå tvivl om begrebet. Overtrædelse er pålagt med straf, således at det vil være ulovligt at udgive sig for lods, medmindre man er certificeret som sådan af lodstilsynet. Personer, der formidler uautoriserede personer som lodser til skibe, vil kunne straffes for medvirken efter de almindelige regler herom i straffeloven.

Til § 12

Til stk. 1

Bestemmelsen nævner de hovedpunkter, der skal indgå i kravene for at kunne få udstedt et lodscertifikat. Bestemmelsen afløser gældende lovs § 4, stk. 1.

Dokumentation af uddannelse og erfaring som skibsfører eller overstyrmand foretages ved de til enhver tid gældende beviser udstedt af Søfartsstyrelsen. Det vil for tiden sige, at uddannelse dokumenteres ved den pågældendes søneringsbevis som skibsfører eller tilsvarende bevis udstedt af andet land, hvis søneringsbevis anerkendes af Søfartsstyrelsen, og erfaring som skibsfører eller overstyrmand ved søfartsbog.

Hvad der forstås ved særlig indsigt og erfaring i lodsningområdet, vil være forskelligt fra område til område. Ud over kendskab til eventuelle særlige regler for området vil det bl.a. betyde indgående kendskab til geografiske forhold, herunder mulige strømme, materialevandring mv., således at ansøgeren kan føre de skibstyper, der skal omfattes af certifikatet, under de konditioner, der skal omfattes af certifikatet, som en navigatør, der er rutineret i området.

Lodser skal være tilknyttet et lodseri. Lodseriet skal være registreret hos lodstilsynet, jf. forslaget § 24, stk. 2. Årsagen er, at det er lodseriet, som skal føre kvalitetskontrol med lodsens arbejde, og som vil være ansvarlig for regnskab, økonomi mv.

Egnethedsprøven vil bestå af såvel en teoretisk som en praktisk del og vil særligt fokusere på det område, som certifikatet skal dække.

Bestemmelsen om, at lodscertifikat ikke udstedes, hvis ansøgeren har betydelig forfalden gæld til det offentlige, svarer til, hvad der ved lov nr. 936 af 27. december 1991 om ændring af forskellige lovbestemmelser om erhvervsudøvelse på grundlag af autorisation m.v. er blevet indført for en række andre former for erhverv. Det er en forudsætning, at gælden vedrører virksomhed i henhold til en tidligere autorisation inden for lodserhvervet. Ved vurdering af, om der foreligger en væsentlig gældspost, tages hensyn til den almindelige pris- og lønudvikling. Det anførte beløb er i niveau december 1991.

Til stk. 2

Bestemmelsen sikrer, at lodstilsynet kan fastsætte, udvikle og tilpasse detaljerede krav til udstedelse af lodscertifikater. Som eksempel på supplerende krav kan nævnes sprogkundskaber, således at kommunikation med skibets fører og myndigheder på land kan foregå på forsvarlig vis.

Til stk. 3

Bestemmelsen er tænkt anvendt ved små havne, som ikke kan besejles af større skibe. Ved disse havne vil der være tilfælde, hvor de personer, som har det bedste lokalkendskab, kun er uddannet i at sejle de mindre skibe, som kan anløbe havnen. Bestemmelsen vil således ikke komme til at finde anvendelse ved gennemsejlingslodsninger.

Til stk. 4

Bestemmelsen giver en indehaver af et højsøcertifikat, der er udstedt af en udenlandsk myndighed, adgang til at få certifikatet ombyttet med et tilsvarende dansk certifikat. For at forhindre misbrug fx ved inddragelse er det en betingelse, at det udenlandske certifikat afleveres ved udstedelsen af det danske certifikat.

Til stk. 5

Bestemmelsen forpligter en lods til af egen drift at indsende sit lodscertifikat, hvis han ikke længere opfylder betingelserne for at få det udstedt. Pligten vil blive påført certifikatet. Som eksempler på sådanne situationer kan nævnes, at lodsens helbred er forrin-

get, eller at lodsens ikke har lodset ofte nok til at holde sin ekspertise i lodsningområdet eller en del heraf ved lige. Undladelse af at opfylde pligten til indsendelse straffes i medfør af § 34.

Til § 13

Bestemmelsen sikrer, at gennemsejlingslodsning fortsat er forbeholdt det statslige lodsvæsen. Den udførende lods behøver ikke at være fastansat i det statslige lodsvæsen, men kan af dette være hyret til at udføre en konkret lodsning.

Der henvises til almindelige bemærkninger, punkt 4.2.

Gennemsejlingslodsning er i praksis lodsning, der foretages fra et sted uden for dansk søterritorium, passerer gennem dansk søterritorium (internationalt stræde) og slutter uden for dansk søterritorium, dvs. foretages fx fra Nordsøen til Østersøen. Denne type lodsninger er omfattet af stræderegimet. Til disse lodsninger knytter sig derfor dels de under punkt 3.4 i de almindelige bemærkninger nævnte internationale forpligtelser dels de særlige miljømæssige hensyn, der må tages på grund af den store og forventelig stigende olietransport, som finder sted gennem Storebælt og i et vist omfang Øresund. Disse lodsninger vil derfor ikke blive konkurrenceudsat, førend der er gjort erfaringer med konkurrenceudsætning af regionallodsnin-gerne. Lovforslaget indeholder derfor en bestemmelse om, at disse lodsninger er forbeholdt det statslige lodseri.

Lovforslaget omfatter kun højsølodsnin-ger i det omfang, disse foretages på grundlag af dansk lodscertifikat. Fra dansk område må der af sejladssikkerhedsmæssige årsager dog kun anvises lodser, der er i besiddelse af et lodscertifikat, der er udstedt af en kyststat til det pågældende område i overensstemmelse med IMO's anbefalinger. For tiden er disse indeholdt i resolutionerne A.480(XII), A.486(XII) og MSC.138(76). For Danmarks vedkommende betyder det, at Danmark kan udstede højsøcertifikater til Den Engelske Kanal, Nordsøen, Skagerrak, Kattegat og Østersøen.

Medvirken til overtrædelse af denne paragraf vil også kunne straffes.

Til § 14

Bestemmelsen er ny og erstatter de hidtidige regler i Forsvarsministeriets bekendtgørelse nr. 915 af 31. august 2004 om pligt til at anvende lods på dansk søterritorium, § 1, stk. 1, nr. 2. Det er fundet hensigtsmæssigt, at førere af skibe i overensstemmelse med

F. t. Lodsløvs

international praksis skal kunne bevise, at de er fritaget for at benytte lods.

Det er meningen, at lodstilsynet i medfør af denne bestemmelse fastsætter de nærmere regler for, hvor stor erfaring den pågældende navigator skal have i det farvand, som der udstedes lodsfrigagelsesbevis for, hvor stor erfaring navigatøren skal have i den skibstype og skibsstørrelse, som fritagelsesbeviset skal omfatte, i hvilket omfang navigatøren skal følge de for lodser gældende bestemmelser, samt hvilke krav der skal fastsættes til teoretisk kunnen. Kravene søges fastsat således, at sejladsikkerheden ikke forringes.

Indehaveren af et lodsfrigagelsesbevis har pligt til at indsende fritagelsesbeviset til lodstilsynet, hvis indehaveren ikke længere opfylder betingelserne for at få beviset udstedt. Pligten vil blive anført fritagelsesbeviset. Som eksempler på en sådan situation kan nævnes, at indehaveren ikke har besejlet fritagelsesområdet ofte nok til at bevare sin erfaring i området eller ikke har sejlet ofte nok med skibstyper eller -størrelser til at bevare erfaringen med disse typer eller størrelser af skibe. Undladelse af at opfylde pligten til indsendelse straffes i medfør af § 34.

Til § 15

Den teknologiske udvikling inden for skibenes navigatoriske hjælpemidler, overvågning og kommunikation gør det sandsynligt, at det inden for de nærmeste år vil blive muligt at lodse fra land. Bestemmelsen giver mulighed for at fastsætte nærmere regler for at gennemføre forsøg med landbaseret lodsning, således at forsøgene vil foregå på forsvarlig vis og uden risici for sejladsikkerheden.

Til § 16

Bestemmelsen er ny og nødvendiggjort af, at pligterne også skal omfatte private lodser, da de tilsvarende bestemmelser i dag er udstedt som interne instrukser til lodsvæsenet.

Alle lodser, såvel private som statslige, vil få pligt til både at orientere skibene om forhold af samfundsmæssig betydning og at indberette til relevante myndigheder om observerede forhold af samfundsmæssig betydning. Denne indberetningspligt omfatter eksempelvis fejl på farvandsafmærkningen, observerede mangler ved skibet og ulovlig sejlads.

Til § 17

Til stk. 1

Bestemmelsen, der er ny, bemyndiger lodstilsynet til at fastsætte skærpede regler for alle lodser af hensyn til højnelse af sejladsikkerheden.

851 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)

Til stk. 2

Bestemmelsen har til formål at kunne gøre arbejdsmiljøbestemmelserne for ansatte lodser og for lodser, der arbejder som enkeltmandsfirmaer, ens. Derfor er det nødvendigt, at der kan stilles krav om overholdelse af arbejdsmiljø- og hviletidsregler til lodser, fx organiseret som enkeltmandsfirmaer, der ikke er omfattet af gældende arbejdsmiljø- og hviletidsregler for lønmodtagere. Dette gør sig særligt gældende i forbindelse med lodsning, da arbejdsmiljøreglerne ikke alene skal sikre lodsen, men også lodsningens kvalitet og derved sejladsikkerheden.

Til stk. 3

Kontrolforanstaltninger vil blandt andet bestå i føring af journal over de enkelte lodseres arbejds- og hviletider efter principper som svarer til, hvad der gælder for officerer på handelsskibe, indsendelse af disse oplysninger, krav til bemanning af eventuelt lodsfartøj samt regler for sikkerhedspåklædning og entring af skib.

Til § 18

Bestemmelsen sidestiller lodserier, der er beliggende i EU-/EØS-lande med danske, private lodserier.

Til § 19

Til stk. 1 og 2

Bestemmelserne, der er nye, skyldes at lodsvæsenets hidtidige monopolstatus afløses af en ordning, hvor lodsvæsenet på det konkurrenceudsatte område pålægges en forsyningspligt, dvs. for regionallodsningens område. Det er derfor fundet nødvendigt at definere, hvilke geografiske områder pligten omfatter. For så vidt angår gennemsejlingslodsningerne bemærkes, at det statslige lodsvæsen, der har monopol på dette område, fortsat vil skulle honorere alle ønsker om lods.

Til stk. 3

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 7, stk. 4.

Til stk. 4

I dag er der detaljerede bestemmelser om lodstakster mv. i gældende lovs kapitel 4, jf. herom i punkt 3.1 i de almindelige bemærkninger.

Det statslige lodsvæsen må ved konkurrenceudsætning imidlertid kunne fastsætte sine priser hurtigt og smidigt efter de aktuelle omkostninger og markedsvilkårene i øvrigt; og de detaljerede bestemmelser foreslås derfor ophævet.

Høje takster vil kunne være til skade for sejladssikkerheden, da brugen af lods derved ville kunne blive mindre. Derfor må forsvarsministeren kunne fastsætte maksimaltakster for det statslige lodsvæsen.

Til stk. 5

Det statslige lodsvæsen kan til støtte for opretholdelse af forsyningspligten indgå aftaler med private.

Til § 20

Formålet med bestemmelsen er at gøre det lettere for private lodserier at etablere sig, ved at de kan benytte det statslige lodsvæsens bestillings- og transportfaciliteter. Det statslige lodsvæsen er dog ikke forpligtet til at oprette og opretholde ydelser, som det ikke selv har brug for, jf. stk. 3.

Private lodserier og firmaer, der er uafhængige af lodsvirksomhed, kan hver for sig eller flere i fællesskab oprette konkurrerende virksomheder inden for området.

Til stk. 1

Bestemmelsen pålægger det statslige lodsvæsen at videregive bestillinger til private lodserier, når afsenderen ønsker det. Det betyder, at afsenderen ikke behøver at kende forskellige lodseriers adresser, men kan sende anmodninger om lodsbistand til ét sted. Det statslige lodsvæsen kan tage betaling for ydelsen.

Forsvarsministeren fastsætter nærmere bestemmelser om bestilling af lods i medfør af forslaget § 19, stk. 3.

Til stk. 2

Der gives mulighed for, at det statslige lodsvæsen, hvis det passer ind i driften, mod betaling kan transportere private lodser til og fra de skibe, som måtte ønske bistand fra private lodser. Hvis der er manglende kapacitet, skal transporterne prioriteres således, at først indgående, endelige bestilling udføres først.

Til stk. 3

Der er ingen pligt for de private lodserier til at benytte ydelser fra det statslige lodsvæsen.

Til § 21

Bestemmelsen afløser gældende lovs §§ 4, 5, 13, 15 og 16 samt kapitel 7, idet det findes hensigtsmæssigt, at medarbejdere i det statslige lodsvæsen ansættes efter samme retningslinier, som gælder for andre lønmodtagere, der ikke er tjenestemænd. Finansministeren vil kunne bemyndige forsvarsministeren til at forestå forhandlinger om indgåelse af overenskomst, aftale eller anden kollektiv lønordning. Finansmini-

steren vil endvidere efter forelæggelse af udkast til godkendelse kunne bemyndige forsvarsministeren til at indgå overenskomst eller aftale samt til at fastsætte eller godkende anden kollektiv ordning vedrørende løn- og andre ansættelsesvilkår.

Til § 22

Bestemmelsen sikrer mod interessekonflikt, fx når det statslige lodsvæsen ønsker at indgå aftaler med private lodserier om varetagelse af forsyningspligt.

Til § 23

Til stk. 2

Bestemmelsen er ny og har til formål at sikre revision af alle lodserier uanset organisationsform. Det findes dog hensigtsmæssigt, at Rigsrevisionen fortsat reviderer det statslige lodsvæsen.

Til stk. 3

Bestemmelsen er ny og har til formål at sikre, at regnskaber fra alle lodserier uanset organisationsform har den tilstrækkelige kvalitet til en række formål.

Til § 24

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at lodstilsynet har tilsyns- pligt og -myndighed.

Til stk. 2 og 3

Bortset fra det statslige lodsvæsen stilles der ikke særlige krav til et lodseris organisation. Det kan således være et enkeltmandsfirma, et selskab eller andet. Da en stor del af kontrollen såvel med arbejdsmiljø- mæssige bestemmelser som med de enkelte lodsers opretholdelse af ekspertise i lodsningsområderne vil blive foretaget af det enkelte lodseri, samt da lodseriet skal føre regnskaber blandt andet til brug for lodsfonden, er det fundet nødvendigt, at lodstilsynet har overblik over de til enhver tid værende aktører på markedet.

Til stk. 4

Når de nævnte betingelser er opfyldt, har lodseriet et retskrav på registrering.

Til stk. 5

Bestemmelsen fastsætter, at direktører og bestyrelsesmedlemmer skal opfylde de almindelige bestemmelser om ikke at have gæld til det offentlige, når autorisation skal opnås.

Til stk. 6

Denne bestemmelse svarer til den gældende lovs § 3, men er ændret, således at der åbnes mulighed for, at lodstilsynet kan fastsætte nærmere regler for lodserierne. Bestemmelsen tænkes anvendt blandt andet til at fastsætte regler for lodseriernes anvendelse af kvalitetssikringssystemer, herunder kontrol med lodsernes arbejdsmiljø og opretholdelse af ekspertise.

Blandt de regler, som lodstilsynet vil udstede, er nærmere bestemmelser for lodseriernes pligt til at være forsikret, herunder forsikringernes minimumsdækning.

Til § 25

Lodstilsynet får som tilsyn med lodsning, lodser og lodserier væsentlig indflydelse på lodserierne og indirekte på deres konkurrenceevne. Det findes derfor nødvendigt med strenge habilitetsbestemmelser i forhold til lodserier, som udfører regionallodsninger, så lodstilsynets uafhængighed ikke kan drages i tvivl.

Til stk. 1

Bestemmelsen i stk. 1 slår fast, at medarbejdere ved lodstilsynet ikke må have nogen interesser i lodserierne eller deres virksomhed. Ved medarbejder forstås enhver ansat. Bestemmelsen vil også omfatte personer med et løsere tilknytningsforhold til lodstilsynet, som fx vikaransatte.

Til stk. 2

Med den foreslåede bestemmelse pålægges nærtstående fysiske og juridiske personer med relationer til en medarbejder at give meddelelse inden for én uge til den pågældende medarbejder om eventuelle interesser i lodserier og deres aktiviteter. Formålet med også at lade visse relaterede personer være omfattet af reglerne er at forhindre, at der kan ske omgåelse af reglerne ved, at en medarbejder lader sine interesser varetage af disse personer.

Til stk. 3

Bestemmelsen præciserer nærmere, hvilke personer der falder ind under kategorien af nærtstående personer omfattet af reglerne i stk. 2.

Afgrænsningen af kredsen af nærtstående fysiske personer svarer stort set til afgrænsningen efter de gældende regler i lov om værdipapirhandel.

I nr. 4 er der foretaget en afgrænsning af hvilke juridiske personer med forbindelser til en medarbejder, der omfattes af meddelelsespligten i stk. 2.

Bestemmelsen i litra a omfatter juridiske personer, hvor medarbejderen eller en nærtstående fysisk person udøver det ledelsesmæssige ansvar. Bestemmel-

sen omfatter selskaber, hvor den ledende medarbejder forestår den daglige ledelse. Dette skal forstås forholdsvist snævert. Bestemmelsen omfatter ikke ethvert selskab, hvor den ledende medarbejder deltager i bestyrelsen.

Bestemmelsen i litra b omfatter de situationer, hvor medarbejderen eller en nærtstående person enten hver for sig eller i fællesskab har en væsentlig indflydelse i et selskab, uden at de behøver at have det formelle ledelsesmæssige ansvar.

Bestemmelserne i litra c og d omfatter juridiske personer, hvis økonomiske interesser i det væsentlige er sammenfaldende med en medarbejder eller en nærtstående fysisk person. Bestemmelsen i litra c vil fx kunne omfatte fonde og foreninger, der er etableret med henblik på at tilgodese interesser hos den ledende medarbejder. Bestemmelsen i litra d har karakter af en opsamlingsbestemmelse, der omfatter øvrige situationer, hvor der er et væsentligt sammenfald mellem interesser hos medarbejderen eller en nærtstående fysisk person på den ene side og den juridiske person på den anden side.

Til § 26

Bestemmelsen er ny og giver mulighed for, at statens udgifter til tilsyn mv. kan kræves brugerbetalt. Taksterne skal fastsættes således, at indtægter og udgifter over en periode er lige store.

Til § 27

Til stk. 1

Bestemmelsen er ny og fastsætter, at hvis lodser, navigatører og lodserier ikke fortsat opfylder de betingelser, der til enhver tid gælder for at erhverve lodscertifikat, erhverve lodsfrigtagelsesbevis eller blive registreret i lodseriregistret, vil de miste rettighe-derne i medfør af certifikat, bevis eller registrering.

Som eksempler for anvendelse kan nævnes svigtende helbred, manglende vedligeholdelse af ekspertise (for få lodsninger i området) og manglende efteruddannelse til opfyldelse af senere fastsatte skærpede krav til opnåelse af lodscertifikat eller -frigtagelsesbevis.

Til stk. 2

Årsagen til undtagelsen i stk. 2 er, at lodscertifikatet i den nævnte situation inddrages efter § 29, stk. 1.

Til § 28

Bestemmelsen er udvidet, så lodstilsynets beføjelser også gælder lodser ved private lodserier.

Til stk. 1

Som eksempel på grundlag for anvendelse af nr. 1 kan nævnes lodsning uden for lodscertifikatets gyldighedsområde eller lodsning af skibe, der ikke er omfattet af certifikatet, samt unkladelse af at føre regnskab.

Nr. 2 kan anvendes, hvor der ikke vil blive tale om strafferetlig forfølgning.

Til stk. 2

Ifølge gældende lodslov kan forsvarsministeren suspendere en lods, bl.a. når det er betænkeligt, at han udfører sit arbejde. Da ikke alle lodser fremover skal være ansatte under forsvarsministeren, og da legitimationen til at lodse vil blive et lodscertifikat, vil certifikatet fremover kunne inddrages, når betingelserne i stk. 1 er opfyldt.

I sager, hvor der bliver tale om strafferetlig forfølgning, træffes afgørelsen om inddragelse af domstolen.

I sager, hvor der ikke bliver tale om strafferetlig forfølgning, træffes afgørelsen af lodstilsynet. Da inddragelse af et lodscertifikat eller et lodsfritagelsesbevis er et alvorligt indgreb over for indehaveren, foreslås det, at indehaveren skal have adgang til at få lodstilsynets inddragelse prøvet ved domstolene.

Til stk. 3

For at opnå en hurtig og administrativ afgørelse uden at tilsidesætte de retssikkerhedsmæssige hensyn foreslås det, at prøvelsen skal ske i strafferetsplejens former, så sagerne indbringes for domstolene af politi og anklagemyndighed.

Til stk. 4

Det er væsentligt for sejladssikkerheden og dermed også for hensynet til menneskeliv, væsentlige værdier og miljøet, at lodsning ikke udføres af personer, som ikke er fuldt ud egnede dertil. Derfor vil en indbringelse for domstolene normalt ikke blive tillagt opsættende virkning, idet der dog er åbnet mulighed for, at indbringelse i særlige tilfælde kan tillægges opsættende virkning.

Til § 29

Bestemmelsen om, at et lodscertifikat kan inddrages, hvis lodsen har betydelig forfalden gæld til det offentlige, svarer til, hvad der ved lov nr. 936 af 27. december 1991 om ændring af forskellige lovbestemmelser om erhvervsudøvelse på grundlag af autorisation m.v. er blevet indført for en række andre former for erhverv, jf. de specielle bemærkninger til § 12, stk. 1.

Til § 30

Til stk. 1

Da en stor del af kontrollen såvel med arbejdsmiljømæssige bestemmelser som med de enkelte lodseres opretholdelse af ekspertise i lodsningsområderne vil blive foretaget af det enkelte lodseri, er det fundet nødvendigt med en mulighed for at slette lodseriet af registret med den konsekvens, at lodseriets lodser enten må ophøre med at lodse eller må søge over i andet lodseri.

Bestemmelsen kan endvidere tænkes anvendt, hvis et lodseri ikke opfylder kravene om at være forsikret for skader, det eller dets lodser måtte forvolde, eller hvis lodseriet skylder penge til lodsinspektion.

Som eksempel på forhold, der kan tænkes at blive strafbelagt og derved omfattet af nr. 1, kan nævnes uautoriseret udøvelse af landbaseret lodsning, manglende opfyldelse af kvalitetskrav ved landbaseret lodsning, manglende regnskab med arbejdstid og hviletid, manglende forsikring af lodseriet.

Nr. 2 kan anvendes, hvor der ikke vil blive tale om strafferetlig forfølgning.

Til stk. 2

I sager, hvor der bliver tale om strafferetlig forfølgning, træffes afgørelsen om inddragelse af domstolen.

I sager, hvor der ikke bliver tale om strafferetlig forfølgning, træffes afgørelsen af lodstilsynet. Da sletning af et lodseri kan være et alvorligt indgreb over for dem, den vedrører, foreslås det, at lodseriet skal have adgang til at få prøvet sletningen ved domstolene.

Til stk. 3

Der henvises til de specielle bemærkninger til § 28, stk. 3.

Til stk. 4

Det er væsentligt for sejladssikkerheden og dermed også for hensynet til menneskeliv, væsentlige værdier og miljøet, at lodsning ikke udføres af personer, som ikke er fuldt ud egnede dertil, herunder at der ikke anvendes lodser til lodsning uden for deres område, eller som er trætte. Ligeledes er det vigtigt, at lodser er forsikrede under deres arbejde. Derfor vil en indbringelse for domstolene normalt ikke blive tillagt opsættende virkning, idet der dog er åbnet mulighed for, at indbringelse i særlige tilfælde kan tillægges opsættende virkning.

Til § 31

Bestemmelsen har til formål at sikre, at lodsregistret kun indeholder lodserier, der reelt driver lods-virksomhed.

Bestemmelsen om, at et lodseri kan blive slettet, hvis det har betydelig forfalden gæld til det offentlige, svarer til, hvad der ved lov nr. 936 af 27. december 1991 om ændring af forskellige lovbestemmelser om erhvervsudøvelse på grundlag af autorisation m.v. er blevet indført for en række andre former for erhverv.

Til § 32

Bestemmelsen sikrer, at lodstilsynet i de tilfælde, hvor det vil være forbundet med væsentlige risici for sejlads-sikkerheden, at den pågældende indehaver af et lodscertifikat eller lodsfritagelsesbevis fortsætter med at lodse eller med at sejle uden lods, midlertidigt kan inddrage lodscertifikatet eller lodsfritagelsesbeviset, indtil domstolen har truffet afgørelse i spørgsmålet. Som eksempel på en sådan situation kan nævnes, at indehaveren har lodset eller ført et skib i stærkt beruset tilstand.

Tilsvarende kan bestemmelsen bruges, hvis det må anses for forbundet med væsentlige risici for sejlads-sikkerheden, at et lodseri fortsætter sin drift. Som eksempel på en sådan situation kan nævnes, at lodseriet er ophørt med at føre kvalitetskontrol eller anviser lodser til sejlads, de ikke må lodse.

Til § 33

Årsagen til, at det er forsvarsministeren, der fastsætter nogle af bestemmelserne i medfør af denne lov, er, at farvandsdirektøren i sin virksomhed har det statslige lodsvæsen, som inden for regionallodsnings-området kan komme i konkurrence med private lodserier. Derfor er det af habilitetsmæssige årsager nødvendigt, om end administrativt mindre hensigtsmæssigt, at bestemmelser, der vedrører udøvelse af lodserhvervet på regionallodsningsområdet, udstedes af en anden end farvandsdirektøren. Det er imidlertid hensigten – for at opnå en enkel administrativ opbygning – at delegerede regeludstedelse til og atter samle tilsynsbeføjelser mv. hos farvandsdirektøren i det omfang, det ikke vil give anledning til habilitetsmæssige problemer, fx ved at det statslige lodsvæsen senere privatiseres eller flyttes væk fra farvandsdirektørens ansvarsområde.

Til § 34

Til stk. 1

Af hensyn til menneskeliv, miljø og andre væsent-

lige værdier er det fundet nødvendigt at overtrædelse af loven kan straffes. Enhver, der overtræder loven eller medvirker dertil, kan straffes.

Det er i denne forbindelse fundet nødvendigt at forøge den maksimale straf fra fængsel i fire måneder til fængsel i ét år. Herved kommer strafammen på niveau med strafammen for overtrædelser af lov om sikkerhed til søs; og det bliver muligt at straffe for forsøg, jf. straffeloven, § 21, stk. 3, ligesom der ikke længere vil være mulighed for at lade straf for medvirken bortfalde i medfør af straffeloven, § 23, stk. 3.

Til stk. 2

Skibets reder vil ofte have væsentlig indflydelse på, om skibets fører efterlever bestemmelser om lodspligt. Derfor gøres det strafbart for skibets reder, at skibet ikke opfylder sin pligt til at benytte lods.

Til stk. 3

De enkelte havne vil i vidt omfang kunne motivere skibets fører til at efterleve lodspligtsbestemmelse ved at nægte skibe, som ikke efterlever bestemmelser, anløb. Derfor gøres det strafbart for den ansvarlige leder af en havn, at havnen modtager skibe, som ikke efterlever lodspligtsbestemmelserne.

Til stk. 4

Af de til stk. 1 nævnte årsager er det endvidere fundet nødvendigt, at overtrædelser af bestemmelser udstedt i medfør af loven kan straffes på samme måde som overtrædelser af selve loven.

Til stk. 5

Da der kan være økonomiske interesser i nogle af de potentielle overtrædelser er det endvidere fundet nødvendigt med mulighed for at pålægge juridiske personer strafansvar. Der vil for eksempel kunne blive tale om private lodserier i selskabsform og rederier.

Til § 35

Det foreslås, at loven træder i kraft 1. december 2006. Tidspunktet er valgt under hensyntagen til, at det forventes at tage mindst et halvt år fra vedtagelsestidspunktet at forberede lovens ikrafttræden ved omorganisering af lodsvæsenet og udfærdigelse af de nødvendige bekendtgørelser.

Til § 36

Herved sikres, at bekendtgørelser mv., der er udstedt efter gældende lodslov, forbliver i kraft, indtil de er afløst af nye bekendtgørelser mv. udstedt i medfør af lovforslaget.

I gældende bekendtgørelse af 27. februar 2006 om anvendelse af lods er et skib fritaget for at anvende lods i bestemte farvande, når skibets fører inden for en periode har besejlet det aktuelle farvand et fastsat antal gange med det pågældende skib. Efter lovforslaget forudsættes dette princip erstattet af udstedelse af lodsfrigørelsesbeviser. For at give navigatørerne mulighed for at erhverve lodsfrigørelsesbeviser, er det dog hensigten ved en kommende bekendtgørelse i medfør af lovforslagets § 4, stk. 3, at lade de foranævnte regler om, at skibe er fritaget for at anvende lods, gælde indtil 6 måneder efter lovens ikrafttræden for skibe, der på ikrafttrædelsestidspunktet er fritaget efter de nævnte regler.

Til § 37

Herved sikres, at grundlaget for ansættelse af lodsvæsenets lodser forbliver i kraft, indtil der ved overenskomst er skabt et grundlag for den fremtidige ansættelse. Overgangsordningen vil også gælde lodser, der måtte blive ansat efter lovens ikrafttræden, men før der er fastsat nye regler for deres ansættelse. Ligeledes gælder overgangsordningen lodsernes pensionsforhold. Det forudsættes, at der i de fremtidige regler for løn- og ansættelsesvilkår for lodser omfattet af denne bestemmelse vil være adgang til at opretholde den hidtidige pensionsordning. Dette indebærer, at de rettigheder, de nuværende medlemmer af pensionskassen har med hensyn til beregning af pensionstilsgn, bidragsbetaling, regulering af pensionerne (bonus), samt beregning af udtrædelsesgodtgørelse mv., vil blive bevaret.

Til § 38

Den bestemmelse, der ophæves, er hjemmelen til at indføre pligt til at benytte lods i medfør af lov om sikkerhed til søs. Fremover vil alle regler om benyttelse af lods blive udstedt i medfør af lodsloven.

Der henvises til bemærkningerne til § 5.

Til § 39

Herved sikres, at bekendtgørelser mv., der er udstedt efter lov om sikkerhed til søs, forbliver i kraft, indtil de er afløst af nye bekendtgørelser mv. udstedt i medfør af lovforslaget.

Til § 40

Lodstjenester er som et navigationshjælpemiddel et rigsfælles anliggende. Det skal dog bemærkes, at lodsninger, der kun finder sted inden for en havns område, er havneydelser og derfor et hjemmestyreanliggende for så vidt angår Færøerne.

Imidlertid har lodslovene, da deres anvendelsesområde har været defineret ud fra, hvor lodsvæsenet og autoriserede havnelodser virker, jf. den gældende lodslov, § 1, ikke været gældende for Færøerne og Grønland. Hertil kommer, at geografiske forskelle medfører, at eventuelle lodstjenester ved Færøerne og Grønland må opbygges anderledes end i det syddanske område.

Det er derfor hensigten, at loven fortsat ikke skal gælde Færøerne eller Grønland.

Bilag 1

RÅDETS DIREKTIV
af 21. december 1978
om højsølders lodsning af skibe i Nordsøen og i Den engelske Kanal
(79/115/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLES-
SKABER HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af
Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig
artikel 84, stk. 2, og

ud fra følgende betragtning:

Af hensyn til sikkerheden til soes og forebyggelsen af havforurening er det vigtigt at sikre, at skibe, der ønsker at benytte lods i Nordsøen og i Den engelske Kanal, har mulighed for at få bistand fra tilstrækkeligt kvalificerede højsøldser, samt at tilskynde til, at skibe som sejler under medlemsstaternes flag, benytter disse lodser

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV

Artikel 1

1. Medlemsstater med søkyst til Nordsøen eller Den engelske Kanal træffer alle de foranstaltninger, der er nødvendige og egnede til at sikre, at skibe, der ønsker lodsning i Nordsøen og i Den engelske Kanal, har mulighed for at få bistand fra tilstrækkeligt kvalificerede højsøldser, der er i besiddelse af et bevis, der er udstedt af en

kompetent myndighed i en af disse medlemsstater, og hvori det attesteres, at de pågældende er egnede til lodsning af skibe i Nordsøen og i Den engelske Kanal.

2. Hver enkelt medlemsstat træffer alle de foranstaltninger, der er nødvendige og egnede til at udvirke, at de skibe, som sejler under dens nationalflag, og som ønsker lodsning i Nordsøen og i Den engelske Kanal, kun gør brug af højsøldser, der er i besiddelse af et bevis som nævnt i stk. 1 eller et tilsvarende bevis, udstedt af en kompetent myndighed i en anden Nordsøstat.

Artikel 2

Efter høring af Kommissionen sætter medlemsstaterne de nødvendige administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser i kraft for senest den 1. januar 1980 at efterkomme dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.

Artikel 3

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 21. december 1978.

På Rådets vegne

Otto Graf LAMBSDORFF

Formand

Til lovforslag nr. L 210. Skriftlig fremsættelse (29. marts 2006)

Forsvarsministeren (Søren Gade):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til Lodslov.

(Lovforslag nr. L 210).

Lovforslaget har til formål at modernisere lodslovgivningen, således at der skabes mulighed for at effektivisere det statslige lodsvæsen i overensstemmelse med den generelle udvikling i samfundet og til gavn for sejladssikkerheden.

Lovforslaget bygger i det væsentlige på en betænkning, som et enigt lodslovsudvalg med deltagelse af repræsentanter fra myndigheder og interessenter afleverede sidst i 2004. Afvigelsen fra betænkningen skyldes bl.a. justeringer på baggrund af modtagne høringssvar. Disse ændringer berører især finansiering af eventuelle underskudsgivende lodsninger.

I de senere årtier er der i flere omgange vedtaget love, der for at sikre forsyningssikkerheden med lodser har øget reguleringen af lodserhvervet. Dette har medført, at lodsvæsenet har monopol på næsten alle lodsninger i dansk farvand.

Et af hovedelementerne i moderniseringen vil være at konkurrenceudsætte dele af lodsvæsenet og de nuværende havnelodserier samt at åbne mulighed for yderligere liberalisering. I denne forbindelse konkurrenceudsættes de regionale lodsninger, som er alle lodsninger til eller fra en dansk havn, og som bidrager med mellem 40 og 50 % af lodsvæsenets indtægter, mens det statslige lodsvæsens monopol bevares for gennemsejlingslodsningerne, som er de lodsninger, hvor skibet ikke anløber en dansk havn, og som nyder gavn af det særlige strædere regime, hvor skibene ikke kan pålægges lodspligt. Det er min forventning, at moderniseringen, herunder konkurrenceudsætningen generelt vil medføre en effektivisering med generelt lavere lodspriser, der foruden at være til gavn for søfartserhvervet vil

være et bidrag til forøgelse af sejladssikkerheden.

Det har været en forudsætning for arbejdet med at ændre lodsvæsenets struktur og organisation, at de tre overordnede mål for lodsvæsenet, nemlig forsyningssikkerhed, selvfinansiering og kvalitet, også skal kunne opfyldes i fremtiden. Sejladssikkerheden anses for det vigtigste forhold, der skal tages hensyn til ved lovgivning inden for lodsområdet. Derfor indeholder forslaget en pligt for lodsvæsenet til at sørge for, at der tilbydes lods overalt i danske farvande, når det ønskes, uanset hvilken type lodsning, der er tale om.

I henhold til lovforslaget kan enhver, der opfylder kvalifikationerne, nedsætte sig som lods og tilbyde lodsning på sejladser, der påbegyndes eller afsluttes i dansk havn. En lods skal dog være tilknyttet et lodseri inden for EU.

Lodstilsynet adskilles fra det statslige lodsvæsen, idet det skal føre tilsyn med såvel det statslige lodsvæsen som de private lodserier. Dets drift vil hovedsagelig blive finansieret gennem brugerbetaling. Tilsynet vil blive henlagt under Forsvarskommandoen, således at der ikke kan opstå interessekonflikter mellem Farvandsvæsenet og private virksomheder vedrørende den konkurrenceudsatte virksomhed.

Det statslige lodsvæsen vil som hidtil have mulighed for at finansiere underskudsgivende lodsninger fra andre overskudsgivende aktiviteter.

Den generelle lodspligt for skibe med miljøfarlige laster i danske farvande bevares uændret.

Det er min hensigt at få undersøgt mulighederne, herunder markedsf forhold inden for lodsområdet og de juridiske aspekter med det sigte at liberalisere den øvrige statslige lodsvirksomhed, eventuelt ved at omdanne lodsvæsenet til et statsligt aktieselskab med henblik på privatisering. I den forbindelse skal det vurderes, om der

er grundlag for at fremsætte lovforslag om om-dannelse af det statslige lodsvæsen til aktieselskab med henblik på efterfølgende privatisering.

Endvidere indeholder lovforslaget mulighed for, at såvel private som lodsvæsenet kan gennemføre forsøg med landbaseret lodsning i overensstemmelse med den forventede teknologiske udvikling og inden for rammer, som fastsættes af farvandsdirektøren.

Desuden implementerer lovforslaget EU-Rådets direktiv af 1978 om højsølodseres lodsning af skibe i Nordsøen og i Den Engelske Kanal, hvor Danmark ligesom de øvrige kyststater har pligt til at stille med lods, hvis skibe i farvandet måtte ønske det.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale forslaget til Folketingets velvillige behandling.